

Regeringens riktlinjer vid halvtidsöversynen och ramförhandlingarna

29.4.2021

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Innehåll

1	Finanspolitik	3
1.1	Finanspolitiska riktlinjer.....	3
1.2	Riktlinjer för beskattningen	8
2	Främjande av sysselsättningen	11
3	Klimat- och energipolitik	23
3.1	Regeringens klimatåtgärder och tillräcklighetsanalys av dem	23
3.2	Åtgärdshelheten för en rättvis omställning.....	26
4	Kompetens och bildning	30
5	Social- och hälsopolitik	32
5.1	Frågor i anslutning till social- och hälsovårdsreformen	32
5.2	Vårdgaranti	33
6	Barn- och ungdomspolitik	35
6.1	Regeringens riktlinjer om befolkningspolitiska åtgärder	35
6.2	Stöd för barnens, de ungas och familjernas välfärd och välbefinnande	37
7	Utveckling av rättsstaten och den inre säkerheten	38
8	Näringspolitik	40
8.1	Strategin för förnybar industri, sektorspecifika mål och åtgärder	40
8.2	Program för inhemskt ägande	50
8.3	Ökning av FUI-finansiering till 4 procent av BNP	53
9	Skrivningar som hänför sig till regeringens halvtidsöversyn	55
9.1	Regeringens halvtidsöversyn och fortsättningen för arbetet med färdplanen för hållbarhet	55
9.2	Multilokalitet och statlig regional närvaro	55
9.3	Förbättring av informationssäkerheten och dataskyddet	57
	Bilaga 1: Halvtidsöversyn för regeringsprogrammet	58
	Bilaga 2: Färdplaner för hållbarhet	58

1 Finanspolitik

1.1 Finanspolitiska riktlinjer

Ramen för valperioden 2022 och 2023

Helhetsbilden av Finlands ekonomi och de finanspolitiska behoven avviker bland annat till följd av coronavirusläget avsevärt från situationen hösten 2019 när ramen för valperioden fastställdes. Regeringen har fört en exceptionellt stimulerande finanspolitik, som stött tillväxten och sysselsättningen och temporärt ökat ramutgifterna. När det gäller ramen för valperioden befinner sig regeringen i en situation där spelrummet inom ramen inte möjliggör oförutsedda ändringar i utgifterna och inte heller att alla reformer som regeringen anser nödvändiga kan genomföras.

Därför har regeringen i samband med de beslut som den fattat vid halvtidsöversynen beslutat att höja ramen för 2022–2023. Strävan är en gradvis sjunkande utgiftsram mot slutet av valperioden så att utgiftsnivån fortsätter att sjunka även efter valperiodens slut. För åtgärden anvisas 10 miljoner euro för 2021, 900 miljoner euro för 2022 och 500 miljoner euro för 2023.

Den mekanism för exceptionella konjunkturlägen som ingår i rambestämmelsen enligt regeringsprogrammet aktiveras dessutom åren 2021 och 2022 och gör det möjligt att rikta 500 miljoner euro per år till utgifter av engångsnatur. De så kallade direkta kostnaderna för hälsosäkerhet i samband med coronavirusepidemin (som utgifterna för testning och vaccination) täcks som utgifter utanför ramen alla år under 2021–2023.

Anpassning

I samband med höjningen av ramnivån har regeringen beslutat om en omfördelning av utgifterna, enligt vilken vissa ramutgifter sänks permanent med 370 miljoner euro från och med 2023. Eftersom besparingarna är bestående till sin karaktär, minskar beslutet de utgifter som hänförs till ramen även från och med 2024.

Vid budgetförhandlingarna 2021 beslutas dessutom om en lösning angående beskattningen som stärker statsfinanserna med 100–150 miljoner euro.

Rambeslutet innebär att utgifterna som hänförs till ramen från och med 2024 är lägre än i finansministeriets proposition.

Fördelningen av 370 miljoner:

Riktas till förvaltningsområdet	2023
SRK	2
UM	35
JM	
IM	7
FSM	35
FM1	5
FM2	24
UKM1	
UKM2	35
JSM	35
KM	110
ANM1	10
ANM2	32
SHM1	
SHM2	
MM	5
Övriga	
Bestående resebesparing som digitaliseringen ger	20
Besparing som gäller kontorslokaler	10
Boenderådgivning (en minskning av reserveringen med 9,3 mn euro)	5
Totalt	370

Besparingarna inom UKM2-sektorn är inte inriktade på utbildning och inte heller på studiestudiala förmåner.

Veikkaus

År 2022 och 2023 kompenseras förmånstagarna för lägre intäktsföring av avkastningen av penningspelsverksamhet. Kompensationen uppgår till 330 miljoner euro år 2022 och till 305 miljoner år 2023, och den finansieras

- genom en sänkning av lotteriskatten (inverkan på avkastningen av penningspelsverksamhet 80 miljoner euro per år),
- med budgetmedel med ramverkningar (sammanlagt 200 miljoner euro år 2022 och 175 miljoner euro år 2023, fördelat mellan förvaltningsområdena enligt samma principer som i budgeten för 2021, så att andelen för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde preliminärt är 131,4 miljoner euro år 2022 och 118,3 miljoner euro år 2023, social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde 58,5 miljoner euro år 2022 och 47,6 miljoner euro år 2023 samt jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde 10,1 miljoner euro år 2022 och 9,1 miljoner euro år 2023)
- och genom en överföring av outdelade vinster (preliminärt 50 miljoner per år 2022 och 2023 inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde).

Fortsatt arbete för att bereda en ny permanent finansieringsmodell inleds genast. Målet är att dra upp riktlinjer för en modell som säkerställer en förutsägbar, stabil och tillräcklig finansiering till förmånstagarna. Arbetet baserar sig på rapporten av Liikanens arbetsgrupp och det fortsatta arbetet utförs i nära samarbete med förmånstagarna. Vid beredningen av åtgärderna beaktas ett parlamentariskt arbetssätt, noggrannare konsekvensbedömningar i fråga om olika förmånstagare, förslagen som lagts fram i projektet för utveckling och digitalisering av statsunderstödsverksamheten samt EU-rättsliga ramvillkor. Reformen genomförs från och med 2024. Besluten fattas före utgången av 2021.

Statsandel för kommunal basservice

I ramen höjs nivån på statsandelarna för kommunal basservice med cirka 246 miljoner euro 2022. Från 2023 anvisas till kommunerna en ökning på cirka 50 miljoner euro. I nivån för 2023 har det beaktats en fördelning till anpassning på 24 miljoner euro.

För att kommunernas ekonomi ska bli mer förutsägbar preciseras förfarandena för justering av kostnadsfördelningen. Beräkningssättet preciseras för att stora årliga variationer i justeringen av kostnadsfördelningen ska kunna minimeras. Ändringen av beräkningssättet preciseras hösten 2021 i lagen om statsandel för kommunal basservice.

Från och med 2023 minskar utgiftstrycket på den kommunala ekonomin på lång sikt när social- och hälsovårdsuppgifterna överförs till välfärdsområdena. Å andra sidan kommer sysselsättningstjänsterna att överföras till kommunerna under 2024 och därför kommer

hela finansieringssystemet för kommunerna ännu att ses över under valperioden och det kommer att göras ändringar i det.

Elektrifieringsstöd

- Elektrifieringsstödet genomförs enligt följande:
- Stödnivån 25 procent
- Investeringarnas andel 50 procent
- Taket 150 miljoner euro
- Anslag som reserveras är 87 miljoner euro år 2022, 113 miljoner euro år 2023, 119 miljoner euro år 2024 och 122 miljoner euro år 2025 och 126 miljoner euro år 2026.

Finansiering av den offentliga förvaltningens produktivetsfrämjande åtgärder

Regeringen fortsätter att utveckla den offentliga förvaltningen bland annat genom att genomföra strategin för offentlig upphandling, projektet inom service- och lokalnätet och strategin för den offentliga förvaltningen. Man utreder möjligheten att finansiera projekten bland annat med finansministeriets anslag som reserverats för främjande av produktivitet, i enlighet med vad som avtalas särskilt.

Främjande av sannings- och försoningsprocessen när det gäller samerna

Regeringen har förbundit sig att främja sannings- och försoningsprocessen när det gäller samerna och kommer att göra reserveringar för det finansieringsbehov som det kräver i tillägsbudgetpropositionen i maj 2021.

Även arbetet för att revidera sametingslagen görs i snabb takt och i anslutning till det bereder man sig på att se över Sametingets finansieringsnivå.

Skrivningar om tillägsbudgetpropositionen för 2021

På grund av den allvarliga epidemisituationen våren 2021 är det nödvändigt att fortsätta med de finanspolitiska åtgärderna som behövs till följd av coronasituationen för att stödja människor och företag och trygga myndigheternas funktionsförmåga. Beslut om dessa åtgärder fattas i tillägsbudgetpropositionen i maj 2021.

Barn och unga

De begränsningar som införts inom uppfostran, undervisningen och fritidsverksamheten för att hindra spridningen av coronaviruset har negativa konsekvenser för barns och ungas inlärningsresultat, välfärd och jämlikhet.

Regeringen ska genomföra en omfattande åtgärdshelhet för att lindra konsekvenserna. Anslagen för helheten tas in i den tredje tilläggsbudgetpropositionen 2021.

Åtgärdshelheten genomförs inom undervisnings- och kulturministeriets, social- och hälsovårdsministeriets och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden.

Finansiering riktas bland annat till den helhet som gäller underskottet i lärandet samt till snabbare och bättre tillgång till mentalvårds- och missbrukartjänster för unga och till tjänsternas tillgänglighet. I helheten beaktas också familjernas stödbehov.

Beredning av reformen av social- och hälsovården samt räddningsväsendet

Målet är att välfärdsområdena inleder sin verksamhet som juridiska aktörer den 1 juli 2021. På hösten 2021 är det meningen att inleda den första ansökan om understöd i anslutning till IKT-helheten för social- och hälsovårdsreformen med fokus på understöd för planering och beredning, anställning av relevanta beredare och upphandling av tjänster som är nödvändiga för förvaltning och ekonomi. Det understödsbelopp som behövs i första skedet preciseras vid beredningen av tilläggsbudgeten. I detta skede är uppskattningen högst 50 miljoner euro. Finansieringen förutsätter att välfärdsområdenas verksamhet inleds.

Utsjöbevakningsfartyg

I VII tilläggsbudgeten för 2020 beviljades en beställningsfullmakt för upphandling av två nya utsjöbevakningsfartyg (sammanlagt 240 miljoner euro) och ett anslag på 120 miljoner euro. Fullmakten får användas endast under budgetåret i fråga. Regeringen bereder sig på att anvisa den finansiering anskaffningen av två nya utsjöbevakningsfartyg förutsätter i tilläggsbudgetpropositionerna 2021.

Basunderhåll av transportinfrastrukturen

I den tredje tilläggsbudgetpropositionen föreslås en tidigareläggning av 50 miljoner euro av anslaget för basunderhållet av transportinfrastrukturen från 2022 till 2021.

Stödpaketet för att avstå från torvutvinning

Som en del av stödpaketet för att avstå från torvutvinning bereds en helhet på 60 miljoner euro som ska ingå i tilläggsbudgetpropositionerna för 2021 för att stödja en snabb anpassning till strukturomvandlingen och en rättvis omställning. Helhetens innehåll och fördelning preciseras i den fortsatta beredningen.

1.2 Riktlinjer för beskattningen

Regeringen vill trygga skattebasen och förhållanden som uppmuntrar till investeringar

Regeringen har som mål att stärka skattebasen, uppmuntra företagets investeringar och stärka konkurrenskraften.

Vid budgetförhandlingarna 2021 beslutas om en lösning angående beskattningen som stärker statsfinanserna med 100–150 miljoner euro och dessutom om andra skatteändringar som främjar investeringar och stärker konkurrenskraften. Den helhet som behandlades vid budgetförhandlingarna består bland annat av följande element:

- För att stödja tillväxten och investeringar förlänger regeringen rätten att göra dubbla avskrivningar för investeringar i maskiner och utrustning åren 2024-25.
- En parlamentarisk arbetsgrupp som tillsätts senare ska utvärdera det permanenta forsknings- och utvecklingsincitamentet som en del av en helhetslösning som skulle leda till att den privata och offentliga investerings- och finansieringsnivån i fråga om forsknings-, utvecklings och innovations-verksamhet uppgår till fyra procent av bruttonationalprodukten. Regeringen drar upp riktlinjer för eventuella incitament vid budgetförhandlingarna 2021.
- Dessutom utreder regeringen strukturomvandlingen av samfundsbeskattningen och beskattningen av utdelning, där samfundsskattesatserna i fråga om den vinst som lämnats kvar i bolaget och den vinst som bolaget betalat ut skiljs åt före slutet av maj 2022. Målet är att förbättra incitamenten för investeringar och inhemskt ägande.
- För att utvidga utländska investerarens skattskyldighet säkerställs att vinsterna från utländska fonders fastighetsinvesteringar beskattas i så stor utsträckning som möjligt i Finland. Ändringarna träder i kraft från och med ingången av 2023.
- Skogsfondernas möjligheter att utnyttja skogsavdrag begränsas från ingången av 2022. Samtidigt utreds rätten att dra av ränta på skuld för förvärvande av samfälld skog.

- Vid revideringen av ränteavdragsbegränsningen bedöms också hur man genom lagstiftning effektivt kan förhindra att den skattepliktiga inkomsten överförs utanför Finlands beskattningsrätt i kapitalplaceringsstrukturer som förvaltar fastighetsinvesteringar.
- Regeringen drar vid budgetförhandlingarna hösten 2021 upp riktlinjer för en möjlighet att utifrån arbetsgruppens slutrapport som färdigställs i maj och regeringsprogrammet reformera beskattningen av utländska fonder och andra samfund som är befriade från skatt på utdelning så att ändringen inte gäller allmännyttiga samfund.

Hushållsavdrag

Ersättandet av uppvärmningssystem som utnyttjar fossila bränslen stöds också genom skattelösningar. Avskaffande av oljeuppvärmning stöds genom att hushållsavdragets maximibelopp höjs från 2 250 euro till 3 500 euro och ersättningen höjs från 40 till 60 procent. Åtgärden är tidsbegränsad och gäller 2022–27.

Hösten 2021 inleds en utredning om hur hushållsavdraget kan utvidgas till att omfatta också andra energireoveringar och reoveringar som genomförs av husbolag. Dessutom utreds hur hushållsavdraget kan utvecklas så att det sporrar användningen av tjänster för reparationer och reoveringar, förlänger livslängden för byggnader och material, förbättrar energieffektiviteten eller på något annat sätt stöder cirkulär ekonomi och minskade utsläpp. Utredningen ska bli klar före utgången av februari 2022.

Inget hushållsavdrag ges om man fått annat understöd för motsvarande arbete. Regeringen har som mål att ändringsarbetena efter de stöd som kommer via Finlands program för hållbar tillväxt ska kunna fortsätta med stöd av hushållsavdraget.

Den ändring som träder i kraft 2022 beräknas minska skatteintäkterna med ca 8 miljoner euro på årsnivå.

För att bedöma hushållsavdragets sysselsättningseffekter dras det i samband med budgetförhandlingarna 2021 upp riktlinjer för ett tvåårigt försök där hushållsavdragets maximala belopp för hushållsarbete och för omsorgs- och vårdarbete höjs avsevärt, till exempel från 2 250 euro till 3 500 euro och ersättningsprocenten från 40 till 60 procent, med beaktande av inverkan på balansen i de offentliga finanserna.

Beskattningen av tjänstebilar

Hybridbilars beskattningsvärde ska justeras i värderingsgrunderna för naturaförmåner. Motsvarande avdrag görs i grunderna för beskattning gällande gasbilar.

Beskattningsvärdet för utsläppsnåla tjänstebilar sänks med 85 euro i månaden åren 2022–2025. Det är hälften av sänkningen på 170 euro av beskattningsvärdet för renodlade elbilar 2021–2025.

Den sammanlagda effekten av ändringen är -24 miljoner euro under dessa fem år.

2 Främjande av sysselsättningen

Regeringen har förbundit sig till långsiktiga åtgärder för att höja sysselsättningsgraden. Genom beslut i samband med detta eftersträvar man uppskattningsvis 80 000 nya sysselsatta. Regeringen fortsätter beredningen av sysselsättningsåtgärderna i ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen. Regeringen har tidigare fattat beslut om åtgärder, som syftar till 31 000–33 000 nya sysselsatta.

Med de åtgärder som regeringen beslutade om vid halvtidsöverläggningen eftersträvas 40 000–44 500 nya sysselsatta.

Före utgången av regeringsperioden fattas dessutom beslut om sysselsättningsåtgärder som stärker de offentliga finanserna med 110 miljoner euro.

Regeringen har som mål att sysselsättningsgraden är 75 procent i mitten av årtiondet.

Tabell 1. Sysselsättningsåtgärder vid ramförhandlingarna 2021

Åtgärd	Sysselsättningseffekt
Stödja funktionsförmågan och partiellt arbetsföra	
Välittjäjä Oy	1 000
Påskynda upphandling	2 000
Förebygga invalidpension och sjukfrånvaro	2 500
Program för arbetsförmåga och lönesubvention	5 500-6 500
Kortare perioder av arbetslöshet	
Överföring av TE-tjänsterna till kommunerna (inklusive incitamentsystem för kommunerna)	7 000–10 000
Utbud och matchning av kompetent arbetskraft	
Integration	2 000
Arbetskraftsinvandring	10 000
Kontinuerligt lärande	10 000-10 500

Bedömningen av sysselsättningseffekterna har utarbetats av de ministerier som ansvarar för åtgärderna.

Det mest hållbara sättet att stärka den offentliga ekonomin på lång sikt är att öka sysselsättningen, också genom arbetskraftsinvandring, som stärker utbudet av arbetskraft. Regeringen har förbättrat sysselsättningen särskilt genom beslut som varit inriktade på att förnya den sociala tryggheten och tjänsterna, tillväxt- och finanspolitik, stödja arbetsförmågan samt funktionen för och matchningen av arbetsmarknaden och investeringsmiljön. Genom sin verksamhet har regeringen stärkt sysselsättningen särskilt för personer över 55 år, partiellt arbetsföra och invandrare, stött ungas tillträde till studier och att de slutför studierna och får sysselsättning och utvecklat tillståndsprocessen för internationella specialsakkunniga så att de blir betydligt snabbare än för närvarande. Tillgången på kompetent arbetskraft har stärkts på många sätt. Regeringens tillväxt- och finanspolitik och åtgärderna till följd av coronasituationen har dämpat coronakrisens konsekvenser för ekonomin, upprätthållit sysselsättningen och förhindrat en ökad arbetslöshet. Regeringen har förbundit sig att främja jämställdhet mellan könen och att genomföra en konsekvensbedömning av sysselsättningsåtgärderna.

Tillväxt- och finanspolitiken har betydande inverkan på sysselsättningen (FM)

De bestående tilläggsåtgärderna i regeringsprogrammet på social trygghet och social- och hälsovårdstjänster, småbarnspedagogik, utbildning och forskning samt miljöskydd och klimatpolitiska åtgärder och basstrafikledshållningen uppgår till cirka 1 400 miljoner euro. De har ökat den totala efterfrågan i ekonomin och stödjer sysselsättningen med 4 000–9 000 nya sysselsatta, vilket har beaktats i finansministeriets helhetsekonomiska prognos.

Tillsammans med omfattande temporära åtgärder upprätthåller regeringens ekonomiska politik sysselsättningen med flera tiotusentals personer åren 2020–2021. Effekten av de temporära åtgärderna på produktionen i ekonomin och på sysselsättningen avtar när åtgärderna upphör. En del av den ökade användningen av offentliga medel – såsom åtgärder som stödjer kompetens, utveckling och införande av ny teknik samt grön omställning har långvarigare konsekvenser som ökar produktionen, produktiviteten och sysselsättningen i ekonomin.

När vi fått epidemin att lugna ner sig förväntas en snabb vändning till en positiv trend i ekonomin. En ökad användning av offentliga medel har genom att stödja den totala efterfrågan i ekonomin förhindrat en minskad produktion, företag att gå i konkurs, försämrade sysselsättning, förlorade kunskaper och kompetens och förstörd produktionskapacitet. På detta sätt har regeringen strävat efter att förhindra att slaget mot ekonomin har en långvarig försämrande effekt på ekonomins tillväxtpotential (hysteres).

Upprätthållande av arbetsförmågan och partiellt arbetsföra

Bolag med specialuppgifter för att sysselsätta partiellt arbetsföra (ANM)

Regeringen har vid sin halvtidsöversyn beslutat att inrätta ett bolag med specialuppgifter (Välittjä Oy), som anställer partiellt arbetsföra i längre anställningsförhållanden och tillhandahåller hyrd arbetskraft för andra arbetsgivare. För bolaget ställs som mål att en del av arbetstagarna dock till slut ska få sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden hos en annan arbetsgivare. Bolaget ger sina arbetstagare det stöd som behövs för tillträde till arbetsmarknaden och tjänster för främjandet av arbetsförmågan. Bolagets verksamhet inleds i 2–3 områden som bestäms i den fortsatta beredningen och i början begränsas målgruppen för den till de partiellt arbetsföra som har det sämst ställt. Syftet är att så många som möjligt av de personer med funktionsnedsättning som för närvarande sysselsätts via den öppna arbetsverksamheten ska sysselsättas i normala anställningsförhållanden via "Välittjä Oy". Regeringen vidareutvecklar samordningen av lönen och invalid-/sjukpensionen (till exempel utvidgning av den linjära modellen). Regeringens proposition med förslag till ett nytt bolag med specialuppgifter lämnas i samband med budgetpropositionen för 2022. Bolaget inför regelbundna förfaringsätt för att säkerställa genomförandet av marknadsmässig prissättning och konkurrensneutralitet. Avsikten är att bolaget ska kapitaliseras med 20 miljoner euro från Finlands program för hållbar tillväxt. Dessutom reserveras 10 miljoner euro per år i statsunderstöd ur ramarna för statsfinanserna.

- Sysselsättningseffekt: 1 000

Öka sysselsättningen för bland annat partiellt arbetsföra genom offentlig upphandling i kommunerna (ANM)

Regeringen har redan tidigare beslutat att främja sysselsättningen av personer med svagare ställning på arbetsmarknaden genom ett program för påskyndande av offentlig upphandling, där kommunerna får stöd med att ställa sociala kriterier för sina köpta tjänster till exempel för att sysselsätta dem som varit arbetslösa länge eller partiellt arbetsföra. Projektets effekt främjas i samarbete med kompetenscentret för kostnadseffektivitet. Regeringen stödjer också uppkomsten av sociala företag genom den expertenhet som inrättas. Målet är att sysselsätta 3 000 personer med hjälp av offentliga upphandlingar, nettoeffekten för sysselsättningstillväxten är cirka 2 000.

- Sysselsättningseffekt: 2 000

Utvidga programmet för arbetsförmåga och lönesubvention (SHM, ANM)

Regeringen har beslutat att utvidga programmet för arbetsförmåga och verksamhetsmodellen IPS Sijoita ja Valmenna som en del av Finlands program för hållbar tillväxt.

Social- och hälsovårdsministeriet inleder en ansöknings av statsunderstöd för kommuner och samkommuner med syfte att öka den regionala täckningen för servicehelheten för partiellt arbetsföra arbetslösa. Verksamhetsmodellen IPS utvidgas till sammanlagt sex sjukvårdsdistrikt för att främja att personer med psykiska störningar kommer ut på arbetsmarknaden eller kan återvända dit och stannar där. Inom programmet för arbetsförmåga är syftet att öka sysselsättningsgraden genom att stödja partiellt arbetsföra arbetslösas möjligheter att få arbete och stanna kvar i arbetet samt förebygga långvarig arbetslöshet och arbetsoförmåga. Vid budgetförhandlingarna hösten 2019 beslöt regeringen att anvisa cirka 35 miljoner euro till programmet. Dessutom finns det planer på att finansiera utvidgningen av verksamheten inom Finlands program för hållbar tillväxt med 27 miljoner euro. Syftet med reformen av lönesubventionen är att snabbare sysselsätta särskilt partiellt arbetsföra. Vid budgetförhandlingen 2019 reserverade regeringen 16 miljoner euro per år för reformen.

- Den totala sysselsättningseffekten av åtgärderna beräknas vara en ökning med 5 500–6 500 personer, varav den temporära effekten av den reserv som avses förbättra sysselsättningen är cirka 4 500 sysselsatta.

Förebygga invalidpension och sjukfrånvaro (SHM)

Regeringen eftersträvar fram till år 2030 en betydande ökning av sysselsättningen genom att förebygga invalidpensioner och genom att förkorta avbrott i arbetskarriärerna till följd av insjuknande. Regeringen har som mål att förebygga minst 5 procent av alla invalidpensioner som beror på någon diagnostiserad psykisk störning, vilket eventuellt ger en sysselsättningseffekt på cirka 2 500 personer. Helheten av tjänster och förmåner reformeras för att i första hand stödja en smidig och snabb återgång till arbetet och minska pensioneringarna och förlängd sjukfrånvaro. Målet ska uppnås genom att utveckla förebyggandet av psykisk ohälsa och välbefinnandet i arbetet och genom att reformera rehabiliteringssystemet och förmånerna.

Genom *åtgärdsprogrammet för god psykisk hälsa i arbetslivet* ser man till att arbetskarriärerna för personer i arbetsför ålder inte avbryts i förtid. I programmet utvecklas bland annat en modell för stöd för psykisk hälsa för företagshälsovårdssamarbetet och främjas genomförandet av regeringens *strategi för psykisk hälsa*.

Som en del av Finlands program för hållbar tillväxt utvecklas den offentliga sektorn och i synnerhet social- och hälsovårdssektorns processer för ledning av arbetsförmåga, digitala tjänster samt en bättre analysering och utnyttjande av uppgifter om arbetsförhållanden och välbefinnandet i arbetet.

Regeringen fortsätter reformen av rehabiliteringen utgående från *rehabiliteringskommitténs* förslag. I samband med reformen stärks kontakten mellan sysselsättningstjänsterna och klientens vård- och rehabiliteringsväg. I reformen beaktas hur helheten av tjänster och förmåner främjar sysselsättningen. Socialförsäkringslagstiftningen revideras så att bland annat punkter att ta fasta på under sjukdagpenningensperioden, den partiella sjukdagpenningen och Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning och partiella rehabiliteringspenning utvecklas med hänsyn till alla personer i arbetsför ålder. Samtidigt utreds det på vilket sätt läkarutlåtanden (B-intyg) på ett bättre sätt än i nuläget kunde stödja upprätthållandet och främjandet av arbetsförmågan för personer i arbetsför ålder under olika skeden av processen. Syftet är att utveckla den nuvarande sjukdagpennings- och rehabiliteringsprocessen mot en aktiverande vårdpraxis och rehabilitering.

Regeringen utvecklar Folkpensionsanstaltens tjänster för yrkesinriktad rehabilitering med låg tröskel i synnerhet för partiellt arbetsföra arbetslösa personer (inklusive personer över 55 år). Samtidigt intensifieras identifieringen av och hänvisningen till rehabilitering för unga personer under 30 år som löper risk för social utslagning och som får rehabiliteringsstöd och sjukdagpenning.

Arbetstagarnas återgång från sjukledighet till arbete påskyndas genom att utvidga TYÖÖTE-modellen, som utvecklats i Mellersta Finland, till att omfatta hela landet. Inom modellen effektiveras processen för vård och rehabilitering samt återgång till arbetet för arbetstagaren genom att förbättra samarbetet mellan den specialiserade sjukvården, primärvården och företagshälsovården. Genom det tidsbundna utvecklingsprojektet som pågår fram till 2023 förankras verksamhetsmodellen i hela landet och blir en del av samarbetet mellan den offentliga hälso- och sjukvården och företagshälsovården. Införandet av modellen förväntas förkorta sjukfrånvaron och minska Folkpensionsanstaltens förmånsutgifter. Regeringen beslöt i tilläggsbudgeten för 2020 om en satsning på 5 miljoner euro för att införa programmet i hela landet.

- Sysselsättningseffekt 2 500

Kortare perioder av arbetslöshet

Finansieringsmodell för sysselsättningsfrämjande sysselsättningstjänster till kommunerna (ANM, SHM)

Regeringen beslutade vid sin halvtidsöversyn att fortsätta beredningen av överföringen av arbets- och närings tjänsterna till kommunerna. I anknytning till överföringen skapas en finansieringsmodell, som sporrar kommunerna att utveckla sin verksamhet så att den blir sysselsättningsfrämjande och att reformen på så sätt bidrar till att uppnå 7 000–10 000 nya sysselsatta. I beredningen syftar man till att utvidga kommunens ansvar för kostnaderna

för utkomstskyddets grunddel och att kopplingen mellan utkomstskyddet för arbetslösa och den arbetslösas aktivering för arbete tas bort. Staten och kommunerna delar på kostnadsansvaret i anslutning till finansiering av sysselsättningstjänsterna, varvid kommunernas incitament att ordna tjänster också för dem som har det sämst ställt på arbetsmarknaden tryggas. I den fortsatta beredningen utreds det vilka uppgifter det är ändamålsenligt att staten ordnar i egen regi på riksnivå dock så att staten inte blir tvungen att ansvara för tjänster som enskilda kommuner ska ordna. I reformen beaktas en likvärdig tillgång till tjänster. I den fortsatta beredningen görs en bedömning av möjligheterna att inkludera finansieringen av de uppgifter som överförs till kommunerna i statsandelssystemet. För att säkerställa en kontrollerat genomförande bereds regeringens proposition så att uppgifterna överförs under 2024. Det utfärdas bestämmelser om att sysselsättningsförsöken i kommunerna fortsätter tills dess.

- Sysselsättningseffekt 7 000–10 000

Utbud och matchning av kompetent arbetskraft

Framgångsrik integration ökar sysselsättningen (ANM, JM)

För att främja integrationen av invandrare har regeringen berett ett övergripande åtgärdsprogram om behoven av att reformera de integrationsfrämjande åtgärderna. Programmet kommer att överlämnas till riksdagen i form av en redogörelse. Utifrån riksdagsbehandlingen av redogörelsen revideras lagen om främjande av integration och annan nödvändig lagstiftning. Utveckling av tjänster för invandrare är också kopplad till mera omfattande reformer av servicestrukturerna. Målet är en betydligt snabbare integration. För att effektivisera integrationen och sysselsättningen av invandrare har kommuner och samkommuner beviljats statsunderstöd för att utveckla handlednings- och rådgivningstjänster med låg tröskel och för verksamhet med multidisciplinära kompetenscenter som fungerar enligt principen med en enda kontaktpunkt.

För att säkerställa ett tillräckligt utbud av utbildning och handledning för invandrare i svagare ställning ökas finansieringen vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Samtidigt åtskiljs finansieringssystemet för utbildning som godkänts i integrationsplanen till en egen helhet inom finansieringssystemet.

Resurserna för integrationsverksamheten stärks med sammanlagt 5 miljoner euro.

- Sysselsättningseffekt cirka 2 000.

Utnyttja arbetskraftsinvandringens fulla potential (ANM)

Finlands migrationspolitik förnyas på ett livskraftigt sätt och syftet är att på bred front uppnå en verksamhetskultur, som stödjer ambitiösa mål för en betydande ökning av arbetskraftsinvandring och goda befolkningsrelationer. Samtidigt är uppgiften att intensifiera samarbetet mellan kommunerna och andra aktörer på regionnivå och med de framtida välfärdsområdena för att säkerställa en bra integration och goda befolkningsrelationer.

Regeringen har som mål att åtminstone fördubbla arbetskraftsinvandringen från den nuvarande nivån¹ före 2030 så att den totala ökningen med minst 50 000² invandrare som förutsätts enligt färdplanen för hållbarhet uppnås. Målet är att ökningen efter 2030 är minst 10 000 på årsnivå. Prioriteringen enligt regeringsprogrammet är de branscher där det råder brist på arbetskraft samt att experter, studerande och forskare till spets- och tillväxtbranscher inom forskning, utveckling och innovationer. Regeringen främjar också invandring av företagare och investerare. I reformerna beaktas bekämpning av utnyttjande av utländsk arbetskraft.

Före budgetförhandlingarna 2021 utarbetas en färdplan för arbets- och utbildningsbaserad invandring. I färdplanen fastställs en vision, preciserade mål och åtgärder för att främja arbetskraftens och studerandenas invandring på lång sikt. Genom ökad arbetskraftsinvandring tillgodoses behoven för en ekonomisk tillväxt, arbetsmarknaden, investeringar samt forsknings-, utvecklings och innovationsverksamhet på kort, medellång och lång sikt. I arbetet utnyttjas bland annat Utvärderingen av internationell rekrytering som genomförts som en undersökning inom ramen för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet (VN-TEAS), förslag från Pekka Ala-Pietiläs arbetsgrupp, prognosarbete vid UKM och ARN och andra viktiga undersökningar. En ökad mängd invandring kan uppnås gradvis. För att uppnå de långsiktiga målen stärks de permanenta strukturerna för arbetskraftsinvandring (2,7 miljoner/år).

Inom tjänster till arbetsgivare och företag beaktas i synnerhet matchningen av företag och högutbildade invandrare. Samtidigt utvecklas den finländska arbetsmarknadens mottaglighet för utländska experter. Genom att påskynda uppehållstillstandsprocessen och göra den smidigare underlättas också ankomsten till landet för makarna till dem som flyttar till

1 Det beviljades 8 508 uppehållstillstånd på grund av arbete (arbetstagare, experter, säsongarbetare) år 2020, 9 461 år 2019 och 7 697 år 2018.

2 Invandringen förbättrar den ekonomiska försörjningskvoten, när sysselsättningsgraden för invandrarna är minst 60 procent. Enligt finansministeriets bedömning kan en bestående ökning av arbetskraftsinvandringen med 10 000 personer per år före 2030 stärka de offentliga finanserna på 2029 års nivå med cirka 400 miljoner per år, om nettoinvandringen ökar kumulativt med 50 000 personer under innevarande decennium. På längre sikt minskar en bestående ökning av arbetskraftsinvandringen med 10 000 personer hållbarhetsunderskottet med cirka 0,5 procentenheter i förhållande till BNP, det vill säga med drygt 1 md euro i dagens penningvärde.

Finland för arbete. Makarnas tillträde till arbetslivet effektiveras genom att rikta sysselsättnings-, arbetsgivar- och företagstjänster till dem, program för makar, programmet för att främja mångfald i arbetslivet och genom att effektivare ta hänsyn till makarna inom handlednings- och rådgivningstjänsterna och de integrationsfrämjande tjänsterna.

Uppehållstillståndet för studerande efter att de blir klara med studierna förlängs till två år. Regeringens proposition lämnas hösten 2021 och därefter gör en bedömning av hurvida längden på uppehållstillståndet är tillräckligt. Regeringen satsar i sitt åtgärdsprogram Talent Boost på att genom företagsamarbete hålla kvar internationella studerande i Finland samt att förbättra arbetslivets mottaglighet och mångfald. Syftet är att tredubbla antalet nya utländska examensstuderande före 2030 och samtidigt öka andelen studerande som sysselsätts och stannar kvar i Finland till 75 procent. Sysselsättningseffekten grundar sig på en bedömning av i vilken grad åtgärderna påskyndar den arbets- och utbildningsbaserade invandringen.

Tillgångsprövningen för arbetskraft görs smidigare genom att förenhetliga regionala riktlinjer och för dem skapa en enhetlig modell som utnyttjar digitaliseringen för och som stöder en påskyndad behandling av tillstånd. Inom projekt för utveckling av utlänningslagstiftningen och tillståndsförfarandena görs också en bedömning av innehållet i de riksomfattande riktlinjerna som en del av reformen av lagstiftningen. Lättillgängliga uppgifter om regionala riktlinjer säkerställs för företag och andra aktörer. Ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen drar i juni 2021 upp riktlinjer för genomförande, mål och inriktning av ett regionalt försök i syfte att lätta upp prövningen av tillgång på utländsk arbetskraft.

Tillgången på myndighets- och banktjänster för arbetstagare och företagare främjas för att stödja etablering och kvarstannande i Finland för invandrare som kommer till Finland för arbete eller utbildning och för deras familjer.

Utredar möjligheten för uppehållstillstånd som beviljas på basis av distansarbete eller investeringar. Främjar EU:s gemensamma uppehållstillstånd för investerare.

Strävar efter att sänka behandlingsavgifterna för migration så att de är konkurrenskraftiga i jämförelse med de viktigaste jämförelseländerna utan att äventyra tillståndprocessens snabbhet.

Granskar möjligheterna att sänka försörjningsförutsättningarna inom olika invandrargrupper.

För främjande av arbetskraftsinvandring har det reserverats anslag på sammanlagt 61 miljoner euro, varav 44 miljoner euro är en bestående ramsatsning. Ur Finlands program för hållbar tillväxt finansieras den digitala lösningen med 20 miljoner euro.

- Sysselsättningseffekt 10 000

Reformen av det kontinuerliga lärandet gäller hela befolkningen (UKM)

Regeringen har beslutat att stärka åtgärderna för reformen av det kontinuerliga lärandet som en del av Finlands program för hållbar tillväxt. Avsikten är att förnya kompetens-tjänsterna för befolkningen i arbetsför ålder, utveckla prognostiseringen av förändringar i arbetslivet samt att rikta utbildning och handledning särskilt till branscher som genomgår strukturomvandlingar samt till underrepresenterade grupper. Genom styrning och modeller för kompetenskartläggning förebyggs att många drabbas av arbetslöshet eller ställs utanför arbetskraften och förbättras effekterna av individuella utbildningsåtgärder. Inom programmet för digitalisering av kontinuerligt lärande struktureras en digital servicehelhet för kontinuerligt lärande som täcker hela utbildningssystemet och överskrider förvaltningsgränserna och en helhet för digitalisering och flexibelt lärande inom högskoleutbildningen. Med hjälp av lösningarna får allt fler människor tillgång till den senaste informationen och utbildningen till en rimlig kostnad samtidigt som utbildningens kvalitet förbättras och dess effekt ökar.

I samband med reformen av kontinuerligt lärande säkerställs och etableras särskilt ett tillräckligt och utbildningsutbud som kan fördelas, uppsökande verksamhet och stöd till befolkningen i arbetsför ålder. Dessutom görs en utredning av utveckling av studiemöjligheterna för arbetslösa och bedöms behoven att revidera lagstiftningen i anslutning till det. Man kommer också att kartlägga förutsättningarna för att ändra studiestödet så att det bättre stöder kontinuerligt lärande. För reformen har man reserverat 70 miljoner euro från Finlands program för hållbar tillväxt. Sysselsättningseffekten av de åtgärder som ingår i reformen av kontinuerligt lärande härrör från den förebyggande effekt som ny kompetens har på arbetslösheten och som krävs för strukturomvandlingen.

- Sysselsättningseffekt: 11 000

Sysselsättningsåtgärder för fortsatt beredning

Incitament för matchning av arbetskraft och mottagning av arbete

Det görs en bedömning av mobilitetsunderstödens effekt och lönsamhet och utreds behoven att utveckla det. Målet är att på ett sätt som stödjer de offentliga finanserna öka nya

incitament för att ta emot arbete på annan ort (arbetsrelaterad flyttning). Beslut om reformer fattas vid ramförhandlingarna våren 2022.

Kompetensutvecklingen för permitterade främjas genom att öka utbudet på korta utbildningar för permitterade inom ramen för nuvarande anslag.

Ett försök med negativ inkomstskatt eller ett annat försök som förbättrar samordnandet av arbete och social trygghet och lättar upp byråkratin inleds från början av 2023. Regeringen drar upp riktlinjer sommaren 2022.

Utveckling av kollektivavtalssystemet (ANM)

Underarbetsgruppen för lokala avtal fortsätter i enlighet med regeringsprogrammet sitt arbete till slutet av valperioden.

Ökad sysselsättning genom utveckling av högskoleutbildningen (UKM)

Tillsammans med högskolorna stöder regeringen åtgärder för att genomföra Visionen för högskoleutbildningen och forskningen år 2030 med syfte att den kompetens och de examina som utbildningen frambringat bättre än i nuläget ska stöda sysselsättningen och förnyelsen av arbetsmarknaden. Åtgärderna syftar till att främja utexaminering av fler experter från högskolorna inom områden och branscher, där det finns eller beräknas finnas ett behov på arbetsmarknaden.

Avtal om det exakta genomförandet av åtgärderna ingås med högskolorna genom att höra intressentgrupper före slutet av 2021 och beslut om eventuella politiska åtgärder fattas därefter.

Åtgärderna grundar sig på de riktlinjer och mål som det redan fattats beslut om eller som är under beredning i visionen för högskoleutbildningen och forskningen, den utbildningspolitiska redogörelsen, reformen av det kontinuerliga lärandet, färdplanen för utbildnings- och arbetskraftsinvandring och integrationsredogörelsen.

Tillträdet till högskoleutbildning påskyndas och antalet studieplatser ökas. Antalet nya internationella studerande ökas och deras möjligheter att få arbete i Finland förbättras. Den faktiska längden på studierna förkortas genom att utveckla strukturer som stödjer smidiga studier och på så sätt de studerandes möjligheter att avlägga examen inom målsatt tid. Satsningar görs på de studerandes välbefinnande och handledning av studierna. Rollen för förutsägbar och långsiktig finansiering stärks inom högskolefinansieringen.

För att främja kontinuerligt lärande görs formerna och utbudet av högskoleutbildning flexibla och mångsidigare så att de bättre än nu möjliggör kontinuerligt lärande, det vill säga alternering mellan arbete och studier, studier vid sidan av arbetet och inläring på arbetsplatsen även annars än i form av utbildning som leder till examen.

Åtgärdshelheten har en betydande sysselsättningspotential, som preciseras i samband med den fortsatta beredningen.

Stärker olika vägar ut i arbetslivet för unga (UKM)

Genomför en reform av grunderna för bestämmande av utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning genomförs för att stödja de ungas utbildning och sysselsättning. Beslut om detaljerna fattas vid budgetförhandlingarna 2021. Syftet är att pröva en reform av utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning under åren 2022–2024 och följa med konsekvenserna av reformen. Vid halvtidsöversynen beslöt regeringen att anvisa 5 miljoner euro/år för åtgärden under 2022–2024.

Regeringen har beslutat att i enlighet med det som avtalades vid budgetförhandlingarna finansiera en utveckling av navigatorverksamheten med 13 miljoner euro ur programmet för hållbar tillväxt. Ställningen för de unga inom eftervården förbättras med ESF-finansiering. Åtgärderna består eventuellt av stöd för den ungas funktionsförmåga i vardagen, funktionsberedskap och boende, hantering av utkomst och ekonomi, utbildning och arbete samt närvaron av en trygg vuxen och regelbundna kontakter till stödpersonen. För att öka effekten fästs det inom programmet särskild vikt vid att systematiskt utveckla och stärka det strukturella samarbetet mellan skolor och läroanstalter, social- och hälsovårdssektorn och TE-förvaltningen.

Dolda arbetsplatser görs synliga (ANM)

Startar ett riksomfattande projekt för effektivisering av arbetsförmedling vid TE-byråerna i syfte att förbättra matchningen av företagets arbetskraftsbehov och arbetssökande. Projektet syftar bland annat till att göra dolda arbetsplatser i företagen synliga och rekrytera arbetstagare till dem. Projektet inleds senast i samband med inledningen av den nordiska arbetskraftsmodellen och sätter upp en tidsplan på tre år för projektet.

Främjande av sysselsättningen för föräldrar som sköter barn hemma (UKM, SHM, ANM)

Regeringen tillsätter en gränsöverskridande arbetsgrupp mellan förvaltningsområdena (UKM, SHM, ANM) för att i samarbete med kommunerna utreda metoder för att främja sysselsättningen föräldrar som skött barn hemma. Åtgärderna ska i så liten mån som möjligt bidra till en bestående ökning av de offentliga utgifterna. Beslut om riktlinjerna

fattas före slutet av 2021. I reformen av verksamhetsmodellerna utnyttjas ESF-finansiering om det är möjligt.

Arbetsgruppernas uppgift är att hitta lösningar till exempel på hur:

- sysselsättningstjänster, studiehandledning och integrationstjänster kan introduceras i anslutning till familjecentren.
- det skapas flera lösningar för modeller som förenar språk- och integrationsutbildningen med barnomsorgen. Främjar öppen småbarnspedagogik som en del av familjecentren.
- främjar familjevänliga arbetsplatser och möjligheter att deltidsskötta
- Småbarnspedagogiken och annan service för barnfamiljer förnyas så att det blir lättare att kombinera arbete och familj särskilt för dem som har skiftarbete.

Före slutet av 2021 görs dessutom konsekvensbedömningar av en modell där småbarnspedagogiken under ett halvt års tid på deltid är avgiftsfri för familjen fram tills barnet fyller två år.

3 Klimat- och energipolitik

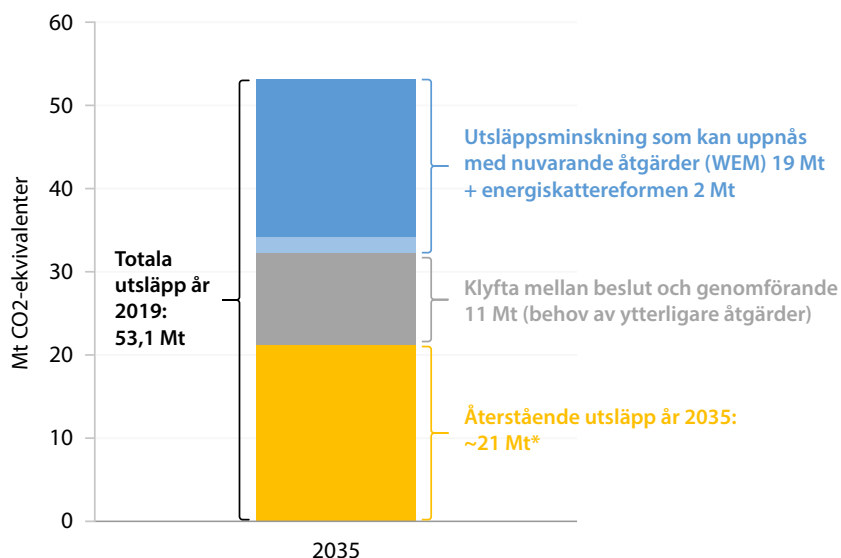
3.1 Regeringens klimatåtgärder och tillräcklighetsanalys av dem

En beskrivning av de klimatåtgärder som regeringen redan har fattat beslut om finns i bilaga 3. I och med preciseringen av omfattningen och effekten av de här klimatåtgärderna och redan bestämda åtgärder har resan mot klimatneutralitetsmålet förkortats betydligt.

Klyftan mellan beslut och genomförande, som beskriver mängden klimatbeslut som ännu behövs för att nå klimatneutralitet, har minskat till 11 miljoner ton (Mt) koldioxidekvivalenter på det sätt som framgår i bild 1. I klimatårsberättelsen för 2020 uppskattades klyftan fortfarande utgöra 15 Mt.

I samband med klimatmötet i Nordsjö i februari 2020 uppskattades däremot storleken på klyftan mellan beslut och genomförande utgöra 19 Mt. Då utarbetade regeringen en färdplan för att överbygga klyftan. Metoden för den analys som gjordes i Nordsjö är inte helt jämförbar här och med analysen i klimatårsberättelsen, men jämförelsen visar förändringens riktning och omfattning.

Bild 1. Tillräcklighetsanalys av klimatåtgärderna

De utsläppsminskningar som ska uppnås med nuvarande åtgärder grundar sig på WEM-scenariot, det vill säga scenario med nuvarande åtgärder för HIISI-projektet den 24 mars 2021, som omfattar de klimatbeslut som fattats fram till den 1 januari 2020. Dessutom ingår energiskattereformen som trädde i kraft den 1 januari 2021, med en beräknad utsläppsminskning på 2 Mt.

Regeringens riktlinjer

- Regeringen har förbundit sig att besluta om behövliga tilläggsåtgärder för att målet om klimatneutralitet 2035 ska nås.
- Enligt beskrivningen i tillräcklighetsanalysen av klimatåtgärderna (punkt 2.1) saknas plan, beslut eller genomförande för 11 Mt utsläppsminskningar. Regeringen fattar i samband med godkännandet av KAISU-planen och klimat- och energistrategin vid budgetförhandlingarna 2021 beslut om tilläggsåtgärder för att överbygga denna klyfta och minska utsläpp i motsvarande grad som skatteändringarna för torv ökar dem.

Tabell 2. Överbygga klyftan mellan beslut och genomförande på 11 Mt

Klimatpolitisk plan	Utsläppsminskning*	Åtgärder*
Klimatpolitiska planen på medellång sikt (KAISU)	4–5 Mt	Avstående från oljeuppvärmning Tilläggsåtgärder för arbetsmaskiner och F-gaser Effekterna av färdplanerna för industrin Koldioxidsnål fjärrvärme Föregående sammanlagt 2,4 megaton Åtgärder inom jordbruket, bland annat inom CAP-reformen Andra tilläggsåtgärder
**Färdplanen för fossilfria transporter	**1,6 Mt + 0,4 Mt (ingår i ovanstående)	Halvering av utsläppen från trafiken fram till 2030 + minskade utsläpp fram till 2035, när målet är fossilfria transporter 2045
Klimat- och energistrategin (IES)	6–7 Mt	Avstår från fossila drivmedel Koldioxidsnål fjärrvärme Andra tilläggsåtgärder
**Färdplaner för industrin	**2–4 Mt (ingår i ovanstående)	Åtgärderna inom programmet för hållbar tillväxt påskyndar investeringarna

*Åtgärderna och utsläppsminskningarna preciseras när KAISU och IES färdigställs på hösten 2021.

**Ingår i de klimatpolitiska planerna KAISU och IES ovan

- Regeringen uppdaterar bedömningen av hur genomförandet av klimatåtgärderna framskrider senast vid budgetförhandlingarna våren 2022.
- Genomförandet av klimatåtgärderna påskyndas genom programmet för hållbar tillväxt, fonden för en rättvis omställning och med ram- och budgetbeslut samt klimatfonden.
- I beredningen och genomförandet av den nya programperioden för jordbrukspolitiken säkerställs det att åtgärderna stöder genomförandet av de klimatpolitiska målen med beaktande av övergripande hållbarhet.
- Det görs en reform av anställningsförmånen som gäller tjänstebilar utifrån skrivningarna från budgetförhandlingen 2020 så att beskattningen och andra metoder styr valet av utsläppsnål bil till tjänstebil.
- Inleder demonstrationsprojekt för havsbaserad vindkraft. Utreder samordning av landbaserad vindkraft och territorialövervakning särskilt i Östra Finland.
- Utreder en överföring av elpannor som genererar värme till fjärrvärmenätet och motstånd i anslutning till dem till elskatteklass II som en del av skattelösningen för värmepumpar.
- En del av fonden för en rättvis omställning (JTF) används till att stödja investeringar i fjärrvärme som ersätter torv.
- Inleder en utredning av ändrade kompetensbehov till följd av den gröna omställningen (samarbete mellan UKM, ANM, MM).
- Regeringen lanserade vid budgetförhandlingen kampanjen Min naturgåva till Finland i enlighet med regeringsprogrammet. När en privat markägare överlåter ett värdefullt naturområde för skyddsändamål ska ett lika stort område med värdefulla naturvärden i Forststyrelsen ägo skyddas. Kampanjen pågår fram till slutet av 2022. I kampanjen inkluderas de privata donationer som gjorts från ingången av juni 2019 fram till denna stund. Dessa donationer omfattar cirka 300 hektar. Dessutom inkluderas stiftelsen Koneen Säätiös donation på 1 400 hektar i Sanginjoki. Storleken på de statsägda områden som ska skyddas i och med kampanjen är sammanlagt högst 5 000 hektar. Till den del de områden som ska skyddas överstiger 3 000 hektar genomförs ytterligare skydd på ett för Forststyrelsen kostnadsneutralt sätt. För kampanjen Min naturgåva till Finland används inte miljöministeriets anslag.
- Inleder Skärgårdshavsprogrammet, vars mål är att minska belastningen i Skärgårdshavets avrinningsområde så att objektet senast 2027 kan strykas från den hot spot-lista som Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (HELCOM) upprätthåller. Arbetet genomförs under ledning av miljöministeriet i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet samt andra ministerier och regionala aktörer och det följs upp av en uppföljningsgrupp på ministernivå.

- Hösten 2021 överlämnar regeringen till riksdagen en proposition om en mekanism för lägsta pris för torv. Mekanismen för lägsta pris träder i kraft den 1 januari 2022. Det lägsta priset baserar sig på den sammanlagda nivån på priset på utsläppsrätten och skatten på torv (e/tCO₂), som skrivs in i lagen och som bedöms räcka till att åtminstone halvera användningen av torv som energikälla före 2030. Nivån fastställs i samband med lagberedningen utifrån sakkunnigbedömningar. Genomsnittet för priset på utsläppsrätten bedöms årligen till exempel utifrån de tolv månader som föregår den tidpunkt då skatten bestäms och till genomsnittet läggs skatten på torv. Om summan av det genomsnittliga priset på utsläppsrätten som fastställts på ovanstående sätt och skatten på torv är lägre än den sammanlagda nivån som anges i lagen, fastställs en tilläggsskatt för torven för följande år. Tilläggsskatten är lika stor som skillnaden omvandlad till skatteenheter (e/MWh). För att var förutsebar ska skatten fastställas i god tid innan årsskiftet.

3.2 Åtgärdshelheten för en rättvis omställning

Ministerarbetsgruppen följer upp och bedömer de sociala, regionala och sysselsättningsmässiga effekterna av klimatarbetet och bereder en åtgärdshelhet för en rättvis omställning.

Aktuella åtgärder och genomförda utredningar är bland annat

- Nationellt genom förande av EU:s fond för en rättvis omställning (FRO).
- Bedömning av klimatpolitikens inkomstfördelningseffekten med en totalekonomisk modell (VNTEAS 2020).
- För transportsektorns del en analys av vilket samband utsläppen från fordonens bränsleförbrukning och enskilda bostäder har med bland annat inkomstnivån och bostadsorten samt en eventuell kompensering av utsläppen (Aalto-universitetet 2020), konsekvensbedömningar av en uppdatering av grundprognosen för trafiken och utredningar som gäller bedömning av åtgärder för ytterligare utsläppsminskningar inom färdplanen för fossilfria transporter.
- Bedömning av de samhällsekonomiska effekterna och sysselsättningseffekterna av de ytterliga åtgärder som förutsätts för KAISU och klimat- och energistrategins klimatneutralitetsmål (HISI-projektet) och bedömer vilka konsekvenser ytterligare åtgärder har för likabehandling av medborgarna.
- Rundabordsforumet för klimatpolitik skapar en gemensam syn och perspektiv på en rättvis omställning.

Regeringens riktlinjer:

- Ministerarbetsgruppens sekretariat följer upp åtgärdshelheten för en rättvis omställning. Nästa granskning görs sommaren 2021.
- Ministerarbetsgruppen beslutar att inleda en utredning av ändrade kompetensbehov till följd av den gröna omställningen (samarbete mellan UKM, ANM, MM).

Åtgärder för att svara mot omställningen i torvbranschen

Regeringen har vid sin halvtidsöversyn behandlat förslagen från den brett sammansatta arbetsgruppen för torvfrågor. Användningen av torv som energikälla minskar snabbare än vad som förutsågs i regeringsprogrammet. Regeringen ser ett behov att snabbt stödja en rättvis omställning och hjälpa företagarna och arbetstagarna inom torvbranschen.

Även om torvanvändningen för energiändamål minskas får torv fortfarande användas för försörjningsberedskap. Inom fjärrvärmeproduktionen är det viktigt att främja tillgången till inhemskt hållbart energivirke och ta i bruk teknologi där man inte använder förbränning. Torv behövs som växtunderlag inom växthusproduktionen och plantproduktionen, som torrströ inom husdjurshushållningen och som råmaterial för nya produkter. För dessa ändamål utvecklar man dock samtidigt alternativa material.

Utifrån arbetsgruppens förslag och lägesbedömningen fattar regeringen beslut om följande åtgärder. I den fortsatta beredningen bedöms åtgärderna bland annat med tanke på reglerna om statligt stöd. Åtgärderna bereds i samarbete mellan de ansvariga ministerierna och under arbets- och näringsministeriets ledning.

Stöd till företagare och arbetstagare i torvbranschen

- Bereder och inför i brådskande takt ett stödpaket för företagare som upphör med torvproduktion.
- Stödjer en kontrollerad övergång för företagarna till ny företagsverksamhet och att företagarna och de anställda ska kunna hitta jobb eller studera.

Försörjningsberedskap

- Fjärrvärmeverken ska informeras om den aktuella tekniska minimigränsen för torvanvändningen.
- Höjer ersättningen för skyddsupplagring av torv och bedömer utifrån beredningen kriterierna för att medverka i upplagringen.
- Man utreder behovet av en reserv av produktionsområden för energitorv, växttorv och strötorv.

- Tillgången på hållbart inhemskt energivirke främjas bland annat genom att stärka upphandlingskedjorna och logistiken.
- Man fortsätter bereda det nya incitamentssystemet för skogsbruket och utreder på basis av konsekvensbedömningarna om stödet för uttag av småvirke kan bevaras som en del av systemet.
- Förslagen gällande försörjnings- och leveranssäkerheten inom el- och värmeproduktionen, tillgången till hållbart energivirke samt ibruktagningen av teknologi som inte kräver förbränning beaktas vid beredningen av klimat- och energistrategin.
- En del av fonden för en rättvis omställning (JTF) används till att stödja investeringar i fjärrvärme som ersätter torv.
- Vid budgetförhandlingen fattas det beslut om att höja den nedre gränsen för skattefri användning av torv i liten skala enligt följande:
 - 2022–2026 10 000 MWh
 - 2027–2029 8 000 MWh
 - 2030– 5000 MWh
 - Åren 2022–2029 gäller ändringen alla anläggningar som använder brännertorv, så att skatt betalas endast för den del som överskrider gränsen.
 - I samband med det fattas det beslut om KAISU och om klimat- och energistrategin, där det presenteras bindande åtgärder för att minska utsläpp i motsvarande grad som skatteändringarna ökar dem.

Annan användning av torv än till energi, alternativa material

- Sammanställer en aktuell lägesbild över behovet av växt- och energitorv och produktionsmöjligheterna. Lägesbilden behövs för att bedöma behovet av åtgärder som tryggar tillgången till växttorv och strötorv.
- När det gäller ersättningarna för djurens välbefinnande beaktas både strötorv och andra torrströmmaterial med motsvarande egenskaper.
- FoUI-åtgärder stöds i syfte att utveckla och pröva nya torvbaserade produkter med högre förädlingsgrad och nya mer hållbara metoder för torvproduktion med beaktande av vattendragen, den biologiska mångfalden och klimatet.
- Dessutom stöder man FoUI-åtgärder som utvecklar återvinningsbara växtunderlag av torv eller alternativa material för växtunderlag och torrströ.

Eftervård och efteranvändning av produktionsområden

- Avsikten är att hitta en verksamhetsmodell för användningen och eftervården av produktionsområdena som ska kunna användas när markens

användningsändamål ändras och när man planerar den fortsatta användningen, eller som ett kunskapsunderlag.

- Forststyrelsen köper upp områden som har tagits ur produktion för att använda dem till exempel för restaurering eller mångbruk.
- Bereder ett iståndsättningsprojekt som ger sysselsättningsmöjligheter under omställningsperioden och syftar till att restaurera lämpliga myrar, våtlägga torvmarker och återställa myrar i sitt naturliga tillstånd samt anlägga våtmarker genom att utnyttja befintliga stödinstrument och sådana stödinstrument som är under beredning samt klimatplanen för markanvändningssektorn.

Finansiering av åtgärderna

- I finansieringen av åtgärderna utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt fonden för en rättvis omställning (JTF) och de möjligheterna inom de regionala utvecklingsprogrammen. För nationell finansiering av åtgärderna reserveras 60 miljoner euro 2021 och 10 miljoner euro 2022. En del av åtgärderna kan stödjas som en del av regeringens andra pågående åtgärder. Inom den nationella finansieringen prioriteras åtgärder som rör stöd till företagare och arbetstagare i torvbranschen.

4 Kompetens och bildning

Ministerarbetsgruppen för kunnande, bildning och innovationer har som sitt fokusområde under den första halvan av regeringsperioden främjat genomförandet av viktiga projekt för regeringsprogrammet och särskilt behandlat följande sakhelheter:

- Lagen om utvidgning av läroplikten är stadfäst och reformen träder i kraft den 1 augusti 2021.
- Den utbildningspolitisk redogörelsen är under beredning och det är meningen att den ska sändas till riksdagen i mars 2021.
- Riktlinjerna för den parlamentariska reformen av kontinuerligt lärande färdigställdes i slutet av 2020 och genomförandeplanen bereds våren 2021.
- Färdplanen för forskning, utveckling och innovation (s.k. FUI-färdplanen) färdigställdes 2020 och genomförandet pågår.
- Genomförandet av programmet Utbildning för alla inom den grundläggande undervisningen och småbarnspedagogiken programmet Rätt att kunna inom yrkesutbildningen pågår. Också programmet för kvaliteten på och tillgången till gymnasieutbildning kommer att inledas våren 2021.
- Åtgärdsprogrammet för att förebygga mobbning har godkänts och genomförandet pågår.
- En ny lag om främjande av performativ konst träder i kraft den 1 januari 2022.
- För att främja de kreativa branscherna har det under ledning av arbets- och näringsministeriet i samarbete med undervisnings- och kulturministeriet färdigställt en färdplan för kreativ ekonomi, som bland annat omfattar grundande av Creative Business Finland.
- Pilotförsöket med Finlandsmodellen för hobbyverksamhet pågår och utgående från det inleds det egentliga genomförandet av modellen och följande ansökan öppnar i mars 2021. Beredningen av det andra skedet för modellen pågår också.

Projekten har framskridit enligt regeringens mål. Ministerarbetsgruppen anser att det med hjälp av projekten har skapats förutsättningar för att höja utbildnings- och kompetensnivån på alla utbildningsnivåer, främjat en utbildningsmässig jämlikheten och minskade utbildningsskillnaderna, det har skapats förutsättningar för att främja välbefinnandet för barn och unga och förebygga mobbning, främjat Finlands ställning som en internationellt attraktiv plats att studera, forska och investera och stärkt de kreativa branschernas ställning samt stött förutsättningarna för motion och rörelse.

Coronaviruspandemin har dock medfört betydande utmaningar och problem särskilt för välbefinnandet hos barn och unga samt inom branscherna kultur, ungdomsarbete och motion. Pandemin har orsakat ett inlärningsunderskott och ökat stödbehov på alla utbildningsnivåer samt krävt exceptionella undervisningsarrangemang. Regeringen har gjort betydande satsningar för att lindra olägenheterna till följd av coronan, till exempel välfärdspaketet för barn och unga, tilläggsatsningar på kultur, konst, ungdomsarbete och motion samt genom metoder för att stödja fritt bildningsarbete och hobbyverksamhet. Med hjälp av stödpaketet för barn och unga har alla utbildningsnivåer fått understöd. Det har gjorts en betydande stärkning av ungdomsarbetet i skolor och läroanstalter. Dessutom har regeringen med tilläggsatsningar stött höjningen av kompetensen hos personer i arbetsför ålder.

Finansieringsproblemen till följd av minskade penningspelsintäkter avspeglas inom kulturen och de kreativa branscherna, idrotten och ungdomsarbetet samt inom den vetenskapliga sektorn.

Regeringens riktlinjer

- Genomför en reform av grunderna för bestämmande av utbildningsersättningen för läroavtalsutbildning genomförs för att stödja de ungas utbildning och sysselsättning. Beslut om detaljerna fattas vid budgetförhandlingarna 2021.

5 Social- och hälsopolitik

5.1 Frågor i anslutning till social- och hälsovårdsreformen

Avsikten är att ikraftträdandet av de lagar som hänför sig till propositionen ska ske stegvis så att en del träder i kraft den 1 juli 2021 och en del träder i kraft den 1 mars 2022 när de nya välfärdsområdesfullmäktige inleder sin verksamhet. De sista lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2023. Propositionen omfattar även övergångsperioder. Lagen om införande av reformen avses träda i kraft den 1 juli 2021. Dessutom ska lagen om välfärdsområden delvis tillämpas omedelbart på välfärdsområdenas verksamhet. Efter att lagarna har antagits förbereder man sig på genomförandet av social- och hälsovårdsreformen. Ministerarbetsgruppen för social- och hälsovård styr beredningen och genomförandet av verkställigheten.

Det parlamentariska utredningsarbete som gäller regionförvaltningen och de sektorsövergripande landskapen blev färdigt den 12 januari 2021. Syftet med utredningen var att utreda vilka uppgifter som kan överföras och under vilka förutsättningar, från kommunerna, samkommunerna och staten till självstyrande områden som bildas i enlighet med regeringsprogrammet och som är större än en kommun. I utredningen föreslås att de uppgifter inom miljö- och hälsoskydd som nu sköts av kommunerna ska överföras till välfärdsområdena den 1 januari 2026 i enlighet med regeringens proposition som gäller social- och hälsovårdsreformen. Dessutom föreslås i utredningen att man överväger en fortsatt granskning av utvidgningen av de sektorsövergripande landskapens uppgifter.

En utredning av införandet av en landskapsskatt har gjorts i den parlamentariska kommittén för landskapsskatt. Kommittén hade till uppgift att utreda och bedöma landskapens beskattningsrätt som finansieringskälla för landskapen samt att utreda vilka ändringar som behövs i skattesystemet och systemet för utjämning av skatteinkomsterna, om landskapens finansiering på samma sätt som för kommunerna grundar sig på statlig finansiering och avgiftsinkomster samt på landskapens beskattningsrätt. Kommittén blev klar med sitt arbete den 11 mars 2021.

Avvecklingen av flerkanalsfinansieringen behandlas i ett eget projekt. För arbetet har den 12 november 2020 tillsatts fyra beredningsgrupper bestående av tjänstemän, som utför beredningsarbete till stöd för den parlamentariska beredning som inleds senare. Beredningsgrupperna har till uppgift att sammanställa olika lösningar för avvecklandet av flerkanalsfinansieringen utifrån det arbete och de utredningar som arbetsgrupper gjort under tidigare regeringsperioder och att utreda de olika alternativens konsekvenser.

Beredningsgruppernas arbete blir klart i maj 2021. Den parlamentariska beredningen inleds 2021.

5.2 Vårdgaranti

Den vårdgaranti inom primärvården som nämns i regeringsprogrammet genomförs som en del av produktivitetshelheten och Finlands program för hållbar tillväxt. Det ska skapas ett incitament för välfärdsområdena att genomföra vårdgarantin. För detta finns det redan goda modeller och god praxis. Det ska föreskrivas om användningen av servicesedlar i den lagstiftning som gäller vårdgarantin när beredningsarbetet framskrider. Beredningen av regeringens proposition om vårdgarantin har förlängts och målet är att överlämna regeringens proposition till riksdagen för behandling under 2021. Med vårdgarantin på sju dygn i enlighet med regeringsprogrammet avses en skärpning av tidsfristerna för icke-brådskande vård enligt hälso- och sjukvårdslagen. Tidsfristerna inom primärvården ska förkortas till sju dygn från den nuvarande tidsfristen på tre månader. Den längsta väntetiden för att få vård inom mun- och tandvården förkortas från nuvarande sex månader till tre månader. Lagändringarna avses träda i kraft år 2023. Innan dess är det nödvändigt att på ett kostnadseffektivt sätt utveckla primärvården som kommunerna och samkommunerna ansvarar för, så att tillgången till vård förbättras. På så sätt är det möjligt att bedöma det permanenta resursbehovet och göra det så litet som möjligt. Även vård- och serviceskulden till följd av covid-19-epidemin måste minskas.

För att förbättra tillgången till vård vidtas utvecklingsåtgärder som en del av programmet Framtidens social- och hälsocentral samt genom de tilläggssatsningar som Finlands program för hållbar tillväxt hämtar med sig. Utvecklingsprojekt pågår i alla regioner. Syftet med programmet Framtidens social- och hälsocentral som ingår i social- och hälsovårdsreformen är att i Finland bygga upp heltäckande social- och hälsocentraler, där klientorientering är i centrum. Servicen ska omspänna hela livsloppet. Det kraftiga åldrandet hos vår befolkning kräver i synnerhet handlingsmodeller som upprätthåller människors funktionsförmåga så länge som möjligt. Inom programmet Framtidens social- och hälsocentral har år 2020 beviljats sammanlagt 70 miljoner euro i statsunderstöd för projekt inom de framtida välfärdsområdena. I projekten förbättras i synnerhet tillgången till vård och tillgången till psykosociala behandlingar för unga samt främjas andra mål i enlighet med programmet. Avsikten är att en kompletterande utlysning för programmet ska öppnas våren 2021. Den nationella styrningen av statsunderstödsprojekt ska stärkas. På så sätt kan man säkerställa att projekten på ett konkret och mätbart sätt bidrar till att förbättra tillgången till vård.

Genom Finlands program för hållbar tillväxt (Pelare 4) som finansieras av EU är avsikten att under åren 2021–2023 finansiera en stärkt tillgång till och ökad kostnadseffektivitet för

social- och hälsovårdstjänster (sammanlagt 400 miljoner euro, varav 100 miljoner euro för nya digitala tjänster). Planen är att i slutet av 2021 genomföra en utlysning av statsunderstöd för projekt inom områden som hör till de framtida välfärdsområdena.

Statsunderstödsprojekten för programmet Framtidens social- och hälsocentral och Finlands program för hållbar tillväxt i de framtida välfärdsområdena utgör en helhet, genom vilken det bestående resursbehovet för att påskynda tillgången till vård kan minskas.

Utöver ärenden associerade med social och hälsovård fortsätter ministerarbetsgruppen för social- och hälsovård att behandla aktuella ärenden inom familje- och omsorgsministerens ansvarsområde, granska frågor i anknytning till COVID19-pandemin och följa upp andra aktuella ärenden.

6 Barn- och ungdomspolitik

6.1 Regeringens riktlinjer om befolkningspolitiska åtgärder

En balanserad befolkningsutveckling är en väsentlig del av Finlands välfärd. Finland är ett av de länder i EU där befolkningen åldras snabbast och den naturliga befolkningstillväxten är negativ. Med nuvarande utveckling kommer befolkningsantalet i Finland att börja minska 2030. Den totala fruktsamheten i Finland ligger under EU:s genomsnitt. Om den här befolkningsutvecklingen fortsätter medför den många utmaningar både för samhällspolitiken och för en hållbar ekonomisk tillväxt. Samtidigt har positiva förändringar observerats under 2020: den negativa trenden i nativiteten vände och började stiga svagt och nettoinvandringen är rekordstor. Den positiva förändringen ska stödjas och påskyndas.

Regeringen anser att det av både samhällspolitiska och ekonomiska skäl är nödvändigt att främja en balanserad befolkningsutveckling och en aktiv befolkningspolitik. Finländarna önskar sig i genomsnitt nästan två barn, medan den totala fertiliteten i Finland har varit betydligt lägre än det de senaste åren. Regeringen uppställer som mål att aktivt stödja alla människors möjligheter att bilda familj och få det antal barn som de önskar. Det här kräver kommunikation som utgår från riktlinjen "barn, javisst", jämställt föräldraskap och att barnuppfostran värdesätts, möjligheter att samordna familj och arbete och målmedvetet arbete för att minska fattigdomsnivån bland barn och förbättring av servicen för familjer. Även ett framgångsrikt genomförande av familjeledighetsreformen främjar regeringens befolkningspolitiska mål. Regeringen har som mål att Finland är ett alltmer barn- och familjevänligt land som är mer inkluderande och jämlikt.

Likaså har regeringen som mål att öka den arbets- och utbildningsbaserade invandringen. Särskild fokus ligger på att locka experter och högskolestuderande att flytta till Finland och stödja återflyttning. För att främja målet fattar regeringen vid halvtidsöversynen beslut om att betydligt påskynda den arbets- och utbildningsbaserade invandringen och om en åtgärdshelhet för att uppnå de uppställda målen. För att främja återflyttning ökar regeringen den aktiva kommunikationen.

Som en del av befolkningspolitiken fästs det också vikt vid sunt åldrande. Det är viktigt att stödja en funktionsduglig ålderdom. Beredningen görs vid social- och hälsovårdsministeriet som en del av det nationella åldersprogrammet. Det förvaltningsövergripande åldersprogrammet har utarbetats i samarbete med de olika ministerierna, kommunerna, tredje sektorn och andra aktörer.

Trots dessa åtgärder är det nödvändigt att inom olika regioner bereda sig på att befolkningsantalet och de unga åldersgrupperna minskar och anpassa politiken enligt det. Denna utveckling har bland annat identifierats i regeringens utbildningspolitiska redogörelse. Den regionala befolkningsutvecklingen kan påverkas genom att förbättra möjligheterna till multilokalitet och platsberoende arbete. Som stöd för planeringen av politiken behövs bättre regional information än för närvarande om flyttrörelsen.

Den moderna befolkningspolitiken utvecklar mänskliga resurser, kunskapsunderlaget och interaktionen – det är inte enbart fråga om födelse- och dödlighetstal. En människonära och kunskapsbaserad befolkningspolitik innebär att befolkningsutvecklingen integreras i den hållbara utvecklingen, i tillväxt- och kompetenspolitiken. Regeringen utvecklar kunskapsunderlaget för befolknings- och familjeuppgifter och den befolkningspolitiska uppföljningen som stöd för beslutsfattande både på riksnivå och regionalt och stärker den befolkningspolitiska aspekten i all beredning.

Regeringen har följande mål:

- En måttlig tillväxt av Finlands befolkning med en bättre försörjningskvot som mål.
- Aktivt stöd till människor så att de får önskat antal barn och att skillnaden mellan det önskade och faktiska antalet barn minskar. En familj kan bildas på många olika sätt och olika familjemodeller är lika värdefulla. Beslut om närmare åtgärder för att främja familjevänlighet och önskat antal barn fattas som en del av regeringens kommande arbete.
- Sätter upp mål och åtgärder för att påskynda den arbets- och utbildningsbaserade invandringen och främjar att kompetent arbetskraft stannar kvar i landet. Målet är att öka den arbets- och utbildningsbaserade invandringen med minst 10 000 personer per år fram till 2030.
- Regeringen utvecklar kunskapsunderlaget för befolknings- och familjeuppgifter och den befolkningspolitiska uppföljningen som stöd för beslutsfattande både på riksnivå och regionalt.
- Regeringen stärker via den befolkningspolitiska aspekten en integration av statsförvaltningens synvinkel och det befolkningspolitiska perspektivet till en del av beredningen av olika områden inom samhällspolitiken.
- Statsrådets ministerarbetsgrupp för barn och ungdomspolitik följer upp utfallet av de befolkningspolitiska målen och preciserar åtgärderna i samarbete med ministerarbetsgruppen för social- och hälsovård, ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen och ministerarbetsgruppen för kunnande, bildning och innovationer för att genomföra målen.

6.2 Stöd för barnens, de ungas och familjernas välfärd och välbefinnande

Statsminister Sanna Marins regering stärker det strategiska arbetet för att multisektoriellt stödja barnens, de ungas och familjernas välfärd och välbefinnande under coronasituationen och därefter. I arbetet medverkar också kommunerna och civilsamhället. För arbetet utarbetas en lägesbild och fastställs mål samt medel för att uppnå dem.

Byggandet av ett mera inkluderande samhälle och att säkerställa hälsan, utvecklingen och skyddet för dess mest utsatta medlemmar är bland de största utmaningarna i dag och de närmaste åren. Behovet av stöd bland barn, unga och familjer har ökat till följd av coronavirussituationen och flera utredningar visar att den långvariga krisen påverkar välfärden och välbefinnandet för alla, men i synnerhet för de barn, unga och familjer som redan har det sämst ställt.

Coronakrisen har på många sätt ökat ojämlikheten i samhället. Det finns en risk att behovet av korrigerande tjänster ökar på lång sikt om inte denna utvecklingstrend bestämt bryts. Därför måste förebyggande och tidigt stöd samt tjänster på primärnivå stärkas och särskild vikt fästas vid stöd för familjer och föräldraskap, serviceskulden som uppkommit inom tillgången på tjänster inom mentalvård och barnskydd samt utveckling av samarbete för dem. Inlärnings- och välfärdsunderskottet måste avhjälpas och särskild vikt fästas vid att stödja barn och unga, för vilka distansundervisningen varit långvarig och upprepad.

Regeringens riktlinjer:

- Inleder en bred beredning av en multisektoriell åtgärdshelhet som är inriktad på barn, unga och familjer. Ministerarbetsgruppen för barn- och ungdomspolitik samordnar beredningen, som omfattar effektiva reform- och stödåtgärder med tillräckligt långvarig effekt för återhämtning efter coronakrisen. Förslagen behandlas vid behov tillsammans med andra ministergrupper.
- För att säkerställa konsekvensen för åtgärder som vidtas inom olika samhälls-politiska områden bereder ministerarbetsgruppen för barn- och ungdomspolitik åtgärdshelheten genom interaktion med övriga ministerarbetsgrupper;
- Vid planeringen av åtgärderna beaktas barnens, de ungas och familjernas syn med hjälp av forskningsdata och höranden;
- Åtgärdshelheten samordnas med annan beredning som syftar till återhämtning efter coronakrisen och genomförandet av den nationella barnstrategin.

7 Utveckling av rättsstaten och den inre säkerheten

Trots periodvisa utmaningar med tidtabeller och personalresurser till följd av coronavirus-epidemin har genomförandet av åtgärderna enligt målen för regeringsprogrammet framskridit. En del av åtgärderna i anslutning till målen är redan genomförda och en betydande del genomförs under 2021. När det gäller flera av målen inleds det egentliga genomförandet av åtgärderna, eftersom handlingsprogram, redogörelser, utredningar och regeringspropositioner har beretts i början av regeringsprogramperioden.

Strategiska helheter som omfattas av ministerarbetsgruppens verksamhetsområde och åtgärder i anslutning till dem stödjer hanteringen av coronavirusepidemin. I beredningen har det varit möjligt att med kort varsel beakta samhälleliga utmaningar som framkommit under epidemin, såsom att stärka demokratin, delaktigheten och trygghetskänslan, beakta ojämlikhet och personer i utsatt ställning, stärka grundläggande och mänskliga rättigheter samt bekämpa överskuldssättning bland medborgare och företag. Restriktionerna till följd av coronavirusepidemin har påverkat tillgången på rättsskydd i rätt tid. Arbetet med att minska köerna inom justitieförvaltningen beräknas pågå åtminstone under 2021. Säkerhetsmyndigheternas operativa handlingsförmåga har i allmänhet bibehållits på en bra nivå under coronatiden.

Åtgärderna för de helheter som ingår i ministerarbetsgruppens uppgiftsområde har huvudsakligen varit tillräckliga. I omvärlden för den inre säkerheten har det dock skett svår-förutsägbara förändringar. För att bevara funktionsförmågan för polisen och aktörer inom rättsväsendet krävs det att samhället svarar mot nya utmaningar och förbereder sig på alltmer komplexa säkerhetssituationer och rättsfrågor.

Justitieministeriet har dessutom vidtagit flera åtgärder för att minska överskuldssättningen bland medborgarna och de problem som den medför. För en effektivare bekämpning av överskuldssättningen har resurserna för ekonomi- och skuldrådgivning stärkts och servicekanalerna ökat och det har beretts ett förslag till nationell strategi för att främja ekonomiskt kunnande i Finland. De närmaste åren kommer bekämpningen av överskuldssättning att effektiviseras ytterligare genom att införa ett positivt kreditregister. Problem förknippade med överskuldssättning ska minskas genom skärpningar av lagstiftningen om konsumentkrediter, öka tillgången på sociala lån och förbättra gäldenärens ställning vid skuldsanering och företagarnas möjligheter till en ny start. Möjligheterna att underlätta

ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster utreds. En proposition med förslag till förkortning av lagringstiderna för anteckning om betalningsstörning (betalningsanmärkning) kommer att överlämnas till riksdagen redan i vår. Utöver nämnda åtgärder har temporära ändringar av bestämmelserna som gäller konsumentkrediter i konsumentskyddslagen, konkurslagen och utsökningsbalken gjorts ett flertal gånger till följd av coronaviruspandemin för att underlätta medborgarnas och företagens ställning.

I regeringsprogrammet har det satts som mål att antalet poliser utökas till 7 500 årsverken senast 2022, rättsvärderna ska tryggas tillräckliga resurser och de totala rättegångstiderna ska förkortas. Under regeringsperioden har det gjorts försök att förbättra resurssituationen för domstolarna, men den kroniska underdimensioneringen av resurser som pågått länge har starkt försämrat domstolarnas möjligheter att förkorta behandlingstiderna. På grund av resursbrist riktas också mot den offentliga rättshjälpen tryck på att minska personalresurserna. Medborgarnas tillgång på rättsskydd inom den offentliga rättshjälpen ska säkerställas både vid domstolsbehandlingar och i utomprocessuella ärenden.

Regeringens riktlinjer:

- Genom att ändra lagen om skuldsanering förbättras tillgången till skuldsanering och främjas möjligheterna för både de företagare som råkat i ekonomiska svårigheter och andra gäldenärer att klara av skuldsaneringen. Utifrån statsrådets TEAS-utredning fattas beslut om åtgärder genom vilka ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster förbättras antingen genom att det skyddade beloppet vid utsökning höjs till minst samma nivå som garanti-pensionen eller genom någon annan minst lika effektiv åtgärd. Bedömning av en förkortad tid för slutlig preskription av utsökningsskulder görs som en del av åtgärderna. Lagringstiderna för anteckningar om betalningsstörning förkortas. En eventuell bestående sänkning av maximiräntan på och begränsning av marknadsföringen av konsumentkrediter bedöms i samband med en helhetsbedömning av bestämmelserna om konsumentkrediter. Maximibelopp fastställs för indrivningskostnaderna för företagsfordringar. En funktion ska inrättas för att samordna samarbetet med berörda grupper i anslutning till allmänhetens ekonomiska kompetens.
- En förstudie om en totalreform av utlänningslagen bereds.

8 Näringspolitik

För att förbättra den sociala tryggheten för ensamföretagare görs en fortsatt utredning före ramförhandlingarna 2022 i syfte att förnya försäkringen av företag- och löneinkomster och fastställandet av dagpenningen i riktning mot en kombinationsförsäkring.

Utredning av lagstiftningsalternativ för att bekämpa skuldproblem orsakade av företagens snabbkrediter (FM, JM).

Utredning av behovet av att reglera de små företagens rätt till tjänster som är nödvändiga med tanke på näringsidkande, såsom bank-, försäkrings- och datakommunikationstjänster.

8.1 Strategin för förnybar industri, sektorspecifika mål och åtgärder

Vid förhandlingarna om statsbudgeten den 16 september 2020 drog regeringen parallellt med återhämtningsplanen som är under beredning upp riktlinjer för strategin för förnybar energi. I skrivningarna som rör den konstateras: "Regeringen förbinder sig att främja utnyttjandet av EU:s återhämtningspaket på ett sätt som förbättrar förnyelse av, tillväxt inom och konkurrenskraften för exportindustrin. EU:s återhämtningspaket används till att trygga industrins verksamhetsförutsättningar och som incitament för förnyelse och för att främja koldioxidsnålhet inom industrin, öka förädlingsvärdet, generera investeringar i infrastruktur samt skapa forsknings-, utvecklings- och innovationskluster.

Regeringen avtalar före ramförhandlingarna 2021 om strategin för förnybar energi som sträcker sig över regeringsperioderna. Strategin samordnas med genomförandet av regeringens färdplan för klimatneutralitet och industrins färdplaner för koldioxidsnålhet och bereds genom brett samarbete med intressentgrupperna." En arbetsgrupp som bereder strategin tillsattes den 11 november 2020 och dess mandatperiod sträcker sig fram till 30 april 2021.

Som strategins centrala teman har arbetsgruppen lyft fram främjande av industrins investeringar och tryggnad av industrins kostnadsrelaterade konkurrenskraft. Arbetsgruppen anser det nödvändigt att skapa gemensamma visioner för en längre tid och sörja för

industrins konkurrenskraft och investeringsförutsättningar speciellt i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Konkurrenskraften för den befintliga produktionen möjliggör nya investeringar.

Strategins vision

Industrin är fortfarande livsviktig för Finland **och den är en viktig sysselsättningsfaktor på olika håll i landet**. Finland är ett attraktivt forsknings- och produktutvecklings-, investerings- och produktionsland för industrin, med goda förbindelser till den globala marknaden. Tack vare det kommer Finland år 2030 att vara världens konkurrenskraftigaste verksamhetsmiljö för industri som har klimatneutralitet som mål och som genom sina innovativa digitala, miljövänliga och resurseffektiva lösningar och starka export möjliggör den finländska välfärdsstaten.

Finlands industripolitik är förutsägbar och Finland påverkar också aktivt EU:s industri- och konkurrenskraftspolitik. Målet är en industrivänlig EU-politik, som tryggar industrins konkurrenskraft och säkerställer den finländska industrins verksamhet och tillväxt.

Främja investeringar

Mål

Antalet investeringar ökar i jämn takt och beloppet för nya investeringar överskrider avskrivningarnas belopp. Finland lockar både inhemska och internationella industriella investeringar.

Endast lönsam och konkurrenskraftig industri kan göra nya investeringar. Därför har Finland som mål att inom ramen för de internationella klimatavtalen i stället för att öka industrins kostnader minska dem för att **i hela landet** säkerställa de investeringar som förnyelsen kräver.

Förslag till åtgärder

- Staten tar kontinuerligt fram konkurrentanalyser för att mäta verksamhetsmiljöns konkurrenskraft och analyserar genomförda och förlorade investeringar för att stärka kunskapsunderlaget om industripolitikens styrkor och svagheter.
- Industrins färdplaner för koldioxidsnålhet utgör en grund för långsiktiga politiska åtgärder.

- För att främja stora och strategiskt betydelsefulla investeringar som riktar sig till Finland skapas en accelerationsfil för investeringar. Accelerationsfilen är en målinriktad och förvaltningsövergripande verksamhetsmodell som samordnas av ANM. Syftet med verksamhetsmodellen är att främja bland annat möjligheter till finansiering, allmänna verksamhetsförutsättningar och samordning av myndigheternas verksamhet. Genom åtgärderna ändras inte ministeriernas behörighet eller arbetsfördelning. Accelerationsfilen kan användas när finanspolitiska ministerutskottet beslutar om det.
- Effektiviserar tillståndsförfarandet för investeringar mot principen om ett enda serviceställe, utvecklar digitaliseringen av tillståndsprocessen och ökar resurserna för att behandla tillstånden och för fullföljdsdomstolarna.
- Inleder åtgärder för att påskynda behandlingen av tillstånd och öka processens förutsägbarhet ur sökandens perspektiv. Utreder orsakerna bakom tillståndsförfaranden som tar över ett år. Målet är att stärka verksamhetsförutsättningarna för en högklassig och smidig tillståndsprocess och förkorta behandlingstiden till i regel mindre än ett år (inklusive den tid det tar för sökanden att komplettera en bristfällig ansökan) utan att äventyra nivån på skyddet av miljön eller kvaliteten på behandlingen av tillstånd. Åtgärderna gäller inte domstolsbehandlingar. Om det genom andra åtgärder inte går att uppnå målet, överlämnas regeringens proposition på våren 2022.
- För att stödja tillväxten och investeringar förlänger regeringen rätten att göra dubbla avskrivningar för investeringar i maskiner och utrustning åren 2024–25.
- Främjar Investeringar i immateriellt mervärde.

Klimatpolitik

Mål

Finland är 2030 en global föregångare inom industriella lösningar med stort ekologiskt handavtryck i anslutning till klimatförändringen, vilket stödjer både målet att Finland ska vara klimatneutralt 2035 och att få en nedåtgående trend i de globala utsläppen i enlighet med Parisavtalet.

Den ambitiösa klimatpolitiken enligt Parisavtalet, såsom EU:s mål för en minskning på minst 55 procent genomförs industrivänligt och så kostnadseffektivt som möjligt med utsläppshandeln som centralt verktyg. Industrins utveckling stärks av ett klimatneutralt, konkurrenskraftigt och integrerat energisystem.

Förslag till åtgärder

- Tar i bruk elektrifieringsstöd för energiintensiva företag, som allt effektivare sporrar till klimatneutral produktion, elektrifiering av energiintensiva företag och som beaktar den kostnadsrelaterade konkurrenskraften.
- Utökar finansieringen av forskning, utveckling och innovationer och inriktar den i allt större utsträckning på att utveckla lösningar förknippade med klimatförändringen och tillämpa dem inom ramen för färdplanen för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.
- Genomför industrins färdplaner för koldioxidsnålhet och uppdaterar dem bland annat med tanke på klimat- och energistrategin.
- Främjar i enlighet med färdplanerna utnyttjandet av fossilfria energibärare, det vill säga el, fjärrvärme och fjärrkyla samt utsläppsfritt väte och syntetiska drivmedel inom industrin.
- Skapar en nationell plan och även en plan på EU-nivå och ekonomiska incitament som stödjer industrin för att utveckla tekniska kolsänkor (CCS/CCU).
- Främjar uppkomsten av en marknad för klimatneutrala produkter på EU-nivå och målet att allt tillverkningen av det stål som används inom EU eller andra energiintensiva produkter från och med 2050 ska vara utsläppsfri.
- Som en del av uppdateringen av industrins färdplaner görs en analys av både de positiva och de negativa sysselsättningseffekterna av åtgärderna och kartläggningar av kompetensbehovet för arbetstagarna.

Energipolitik

Mål

Finlands industri har tillgång till klimatneutral, konkurrenskraftig och leveranssäker energi och har en stark roll i de integrerade energisystemen. Finlands energisystem är anpassningsbart, det kan reagera på förändringar på marknaden och stöds av ett rättvist, tydligt och gemensamt styrramverk. Priset på el är konkurrenskraftigt jämfört med konkurrentländerna.

Den nordiska elmarknadens vision har förverkligats: vi har världens mest utvecklade, konkurrenskraftiga, innovativa och kundorienterade marknad.

Förslag till åtgärder

- Finland främjar i EU åtgärder som syftar till att bekämpa koldioxidläckage. Syftet är att trygga ställningen och jämlika verksamhetsförutsättningar för den energiintensiva industrin som konstaterats vara utsatt för risker för koldioxidläckage, när Finland tar ställning till kommissionens förslag om förnyelse

av utsläppshandeln och om en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna. Finland anser att det är viktigt att göra en grundlig konsekvensbedömning för mekanismen, att den är förenlig med WTO och föra en dialog med tredjeländer. Regeringen anser att en snabb beredning och genomförande av EU:s koldioxidtullar är viktig.

- Genom de åtgärder för vilka riktlinjer dras upp i den nationella klimat- och energistrategin främjas genomförandet av färdplanerna för koldioxidsnålhet för energiindustrin och energiintensiva branscher.
- Fortsätter den gränsöverskridande integreringen av el- och gassystem. Energinäten utvecklas som en plattform som möjliggör effektiv verksamhet och sektorsintegration på marknaden. Ser till att det finns tillräckliga incitament för lagring av energi, efterfrågeflexibilitet och energieffektivitet. Leveranssäkerheten säkerställs i samarbete med andra EU-grannar.
- Finland agerar aktivt och tar initiativ i frågor som rör rent väte, elektrodrivmedel och integration av dem i energisystemen. Investeringar i branschen främjas vid behov genom PP-samföretag.
- Alla utsläppsfria former av energiproduktion utvecklas inom Finlands energiproduktion. I villkoren för och inriktningen av finansieringen är målet att utveckla systemhelheten på ett konkurrenskraftigt sätt.
- Främjar finländsk specialkompetens inom energiteknik och koldioxidsnål teknik genom att stödja demonstrationsprojekt, pilotförsök och försöksverksamhet.
- Byggandet av vindkraft underlättas genom att göra planläggningen smidigare. Det görs också förberedelser för ökad havsbaserad vindkraft bland annat i planläggningen och planeringen av elnätet.
- Regeringen utarbetar en färdplan för energibeskattningen, som tillsammans med utsläppshandeln stödjer ett förverkligat klimatneutralitetsmål 2035. I den omfattande beredningen görs en bedömning av hur skattebasen på ett socialt och regionalt rättvist sätt kan tryggas i anslutning till minskade utsläpp och förändrad teknik med beaktande av näringslivets verksamhetsförutsättningar.
- Bedömer små kärnreaktorers ställning i lagstiftningen när kärnenergilagen revideras.
- Ser till verksamhetsförutsättningarna för alla utsläppsfria energikällor i EU-lagstiftningen.

Cirkulär ekonomi, resursknapphet och hållbar användning av naturresurser

Mål

Finland är en föregångare inom resurseffektiv industri och använder naturresurser ansvarsfullt genom att också beakta naturens mångfald. Industrin i Finland utvecklar produktdesign för den cirkulära ekonomin och verksamhetsmodeller som stödjer den cirkulära ekonomin.

Förslag till åtgärder

- Genomför Finlands strategiska program för cirkulär ekonomi och särskilt teknikpilotförsök som stödjer dess genomförande, till exempel utveckling av industrins biproduktflöden och kemisk återvinning av plast.
- Betonar betydelsen av en hållbar bioekonomi för Finland när Eu-regelverket som gäller bioekonomi och cirkulär ekonomi utvecklas.
- Skapar en europeisk modell för ett digitalt produktpass som stödjer materialkretsloppet under 2021.
- Möjliggör olika återvinningstekniker och med hjälp av dem användning av processade ämnen som råvara vid tillverkning av material.
- Utreder möjligheterna att främja kemisk återvinning och nyttoanvändning av koldioxid både nationellt och på EU nivå.
- Tillsätter en arbetsgrupp som ska följa med end of waste-beslutsfattandet samt utveckla förfaranden och föreslå nödvändiga ändringar i lagstiftningen för att underlätta säker användning av sidoflöden.
- Bedömer i samband med revideringen av lagen om offentlig upphandling och koncession möjligheterna att främja cirkulär ekonomi.
- Kopplar energisektorn till den cirkulära ekonomin:
 - Ökar användningen av spillvärme genom att överföra fjärrvärmesystemens värmepumpar till industrins elskatteklass.
 - Utnyttjar industrins sidoflöden som inte lämpar sig för materialåtervinning och avfallens energiinnehåll.
 - Sänker elskatteklassen för återvinningsindustrin.
- Ser till att alla studerande har kunskaper i cirkulär ekonomi och att det betonas särskilt i studier i företagsekonomi och företagande.

Logistik

Mål

Logistiktjänster i världsklass och ett transportsystem som stödjer det är en styrka för den finländska industrin. Logistikens tillförlitlighet ska förbättras ytterligare. År 2030 har utsläppen från vägtrafiken halverats i Finland från 2005 års nivå. På grund av Finlands geografiska läge är det viktigt att halveringen av utsläppen genomförs så att industrins logistikkostnader är konkurrenskraftiga jämfört med konkurrentländerna.

Förslag till åtgärder

- Utsläppsminskningarna för trafiken och transporter genomförs kostnads- effektivt så att konkurrenskraften bevaras. Ser till att priserna på alternativa drivmedel för transporter, som till exempel förnybar diesel, biogas och el hålls konkurrenskraftiga i Finland jämfört med priset på fossila drivmedel. Samtidigt utreds och beaktas konsekvenserna av åtgärder för utsläppsminskning samt behovet att kompensera drivmedel för yrkesmässigt bruk eller andra kompensationer för att trygga industrins konkurrenskraft.
- I enlighet med den 12-åriga riksomfattande trafiksystemplanen Trafik 12 prioriteras vid allokeringen av finansieringen av basunderhållet av transportinfrastrukturen de rutter som är centrala för näringslivet och tryggas pendlings behov inom hela nätet. Det eftersatta underhållet kommer att minskas för hela trafikledsnätet, även för vägnätet som har en lägre klassificering.
- Väginvesteringar inriktas för att möjliggöra ett bredare utnyttjande av större dimensioner och massor för fordon inom godstrafiken i vägnätet. Konkurrensen mellan transportformerna främjas i syfte att göra spår- och sjötrafik mera attraktiv och lönsam och utreda potentialen för bland annat kombinerade transporter och olika alternativ för genomförande.
- Främjar utnyttjande av teknik, innovationer och investeringar för att genomföra färdplanen för fossilfria transporter inom ramarna.
- Finland anser det vara viktigt att EU arbetar aktivt för att Internationella sjöfartsorganisationen, IMO så snart som möjligt kommer överens om att införa sådana utsläppsminskningmetoder som ligger i linje med målen i unionens preliminära strategi för växthusgasutsläpp och som är så ambitiösa som möjligt.
- Finland påverkar den planerade EU handeln med utsläppsrätter så att den beaktar effektivitet ur ett klimatperspektiv och effekterna på konkurrenskraften samt vintersjöfartens särskilda förhållanden.
- Servicenivån på isbrytningen tryggas och förbättras i takt med att isgångsegenskaperna försämrats när storleken på fartygen ökar.

Digitalisering

Mål

Digitaliseringen är ett redskap, som stärker produktivitetens utvecklingen för industrin och den finländska industrin skapar med hjälp av digitaliseringen och dataekonomin lösningar som stödjer en grön omställning i enlighet med hållbar tillväxt. Inom IKT-investeringarna uppnås minst samma nivå som de viktigaste konkurrentländerna.

Förslag till åtgärder

- Främjar användningen av artificiell intelligens i det kommande programmet Artificiell intelligens 4.0.
- Genomför åtgärder i enlighet med klimatstrategin för IKT-sektorn.
- Främjar genomförandet av realtidsekonomin (RTE) i Finland och i Europa.
- Stödjer digitaliseringen och digital förmåga inom industrin och särskilt för små och medelstora företag och främjar digital kompetens hos arbetstagare.
- Styr finansiering för forskning, utveckling och innovationer också till industrins ekosystem för dataekonomi.

Forskning, utveckling och innovationer (FUI)

Mål

Finlands utgifter för forskning, utveckling och innovationer utgör fyra procent av bruttonationalprodukten fram till år 2030, mer finansiering än i nuläget inriktas på industrins pilot- och demonstrationsprojekt och mängden företagsdriven forskningsfinansiering ökar. Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten (FUI) ökar märkbart industrins mervärde och produktivitet

Förslag till åtgärder

- Regeringen tillsätter en parlamentarisk arbetsgrupp för att bereda förverkligandet av målet för FUI-finansiering.
- Säkerställer en tillräcklig roll för kommersialisering inom FUI-finansieringen. Sätter upp nationella mål och mätare för utnyttjande och kommersialisering av forskning.
- Förlänger Business Finlands verksamhet med lokomotivföretag och ökar dess finansiering betydligt.
- Stärker samarbetet mellan företagsdrivna högskolor (inklusive yrkeshögskolor) och företagen genom att skapa en PPP-partnerskapsmodell.

- Kartlägger de centrala behoven av forskning för förnybar industri och presenterar dem i tillämpliga delar för EU:s och andra internationella FUI-program.
- Främjar de finländska företagens förmåga att tillämpa ny teknik och utnyttja den vidare.
- En parlamentarisk arbetsgrupp som tillsätts senare ska utvärdera det permanenta FoU-incidentet som en del av en helhetslösning som skulle leda till att den privata och offentliga investerings- och finansieringsnivån i fråga om FoU-verksamhet uppgår till fyra procent av bruttonationalprodukten. Regeringen drar upp riktlinjer för eventuella incitament vid budgetförhandlingarna 2021.
- Med universitetsstäder utarbetas separata program/avtal om den strategiska allokeringen av offentlig och privat forsknings-, utvecklings- och innovationsfinansiering till stärkande av globalt konkurrenskraftiga ekosystem.
- Skapar förutsättningar för och stärker byggandet av värde för immateriella rättigheter genom samarbete för att på industrinivå kommersialisera och kopiera företagens och högskolornas industriella innovationer för den internationella marknaden.

Offentliga finansieringsinstrument

Mål

Den finländska industrins möjligheter att få finansiering är internationellt konkurrenskraftiga, både i fråga om finansieringen kvantitet och pris. I Finland kan man använda inhemska och internationella finansieringskanaler på ett mångsidigt sätt.

Förslag till åtgärder

- Sporrar industrin att både utnyttja finansiella instrument till fullt belopp både nationella och finansiella instrument på EU-nivå, som till exempel RRF, JTF, Finlands Industriinvestering, Klimatfonden o.s.v.
- Det inrättas en rådgivningstjänst för finansiering i synnerhet för små och medelstora företag. Tjänsten kan ge råd om rätt kanaler för att få eventuell finansiering.
- I statsunderstödspolitiken är målet att förebygga uppkomsten av orättvis konkurrens på den inre marknaden genom att påverka på EU-nivå.
- Finlands program för hållbar tillväxt stödjer på ett effektivt sätt genomförandet av industrins färdplaner för koldioxidsnålhet.
- Omställningen inom industrin och i energisystemet finansieras i regel av den privata sektorn, som kan agera effektivt om styrningen är på marknadsvillkor.

Regleringen av hållbar finansiering ska täcka alla element hos ett koldioxidsnålt energisystem.

- Inför snabbt Finnveras direkta köparkrediter som är inriktade på mindre exportaffärer.

Tillgången på arbetskraft och kompetens

Mål

Internationellt högklassig kompetent arbetskraft stärker industrins konkurrenskraft år 2035 och matchningsproblemet bidrar inte till en märkbar försämring.

Förslag till åtgärder

- För att få internationella experter till Finland och studerande att stanna kvar ska tillståndsförfarandena för uppehållstillstånd göras smidigare och påskyndas. För denna verksamhet ska det temporärt anvisas ytterligare resurser. D-visumet och andra nödvändiga reformer ska drivas skyndsamt.
- Har som mål att fastställa det totala behovet av arbetskraftsinvandring och identifiera de kompetens- och arbetskraftsunderskott som uppstår inom olika utvecklingsprogram i näringslivet.
- Säkrar nivån på den naturvetenskapliga och matematiska kompetensen och dess koppling till tvärvetenskaplig kompetens allt från grundskolan till högskolorna och fortbildning.
- Skapar utvecklingsprogram för att utveckla kompetensen hos nuvarande arbetstagare, särskilt med tanke på viktiga kompetensbrister och kunskaper som behövs i framtiden.
- Identifierar följande brist på arbetskraft som hotar industrin till följd av åldersstrukturen och behovet av ny kompetens. Regionala flaskhalsar kan vara betydande. Förbättrar utbildningens attraktivitet och svarar mot regional brist på arbetskraft genom att på ett heltäckande sätt trygga ett tillgängligt utbildningsnät.

Export, handelspolitik

Mål

Ett öppet, ansvarsfullt och regelbaserat handelssystem stödjer andra politikområden genom att stärka Finlands konkurrenskraft och industrins exportförutsättningar med handelsavtal och andra arrangemang i anslutning till handel. De finländska företagen har likvärdiga premisser som konkurrentländerna.

I reglerna för den internationella handeln har det lagts till en global, rättvis och effektiv mekanism för prissättning av koldioxid, genom vilken koldioxiddumpning kan förebyggas och koldioxid- och investeringsläckage från EU till andra länder kan förhindras.

Förslag till åtgärder

- Söker metoder för att stimulera det multilaterala handelssystemet genom att aktivt delta i WTO:s diskussioner om reformer, föra fram Finland styrkor i dem och på ett konstruktivt sätt påverka åsiktsbildningen för att trygga likvärdiga verksamhetsförutsättningar.
- Vi fortsätter samarbetet inom EU med de länder som har samma åsikt, så att industrins handelspolitiska intressen beaktas lika som övriga handelspolitiska intressen.
- Inom det exportfrämjande Team Finland-nätverket genomförs bland annat Åtgärder i enlighet med programmet för export och internationell tillväxt så att de ökar Finlands konkurrenskraft.
- Syftar till att stärka leveranskedjorna för råmaterial och material som är viktiga för industrin och minska beroendet av kritiska råvaror när det gäller tredjeländer.

8.2 Program för inhemskt ägande

Programmet för inhemskt ägande och utvalda åtgärder

Åtgärderna bildar tillsammans med förslagen i industristrategin och strategin för företagande som är under beredning en helhet som syftar till att stärka företagets finansiering, företagandet och investeringsmiljön. På lång sikt är målet att öka tillväxten och sysselsättningen bland annat genom att stärka det finländska näringslivets konkurrenskraft. Enskilda åtgärder stärker varandra och helheten förbättrar finansieringsmöjligheterna för det finländska företagsfältet. Åtgärderna förbättrar tillgången på kompetent kapital för företagen i olika skeden av företagets livscykel. Bra ägande skapar framgångsrika finländska företag i den globala konkurrensen och värdekedjan. Framgångsrika företag skapar arbetsplatser, investerar och skapar samtidigt en ny skattebas och ny välfärd. Inhemskt ägande har en central roll för Finlands och finländarnas välbefinnande.

Åtgärder

Investeringsförmåga

- Utveckling av Finnveras kreditinstrument

- 1) Utvecklar finansieringsprodukter för små och medelstora företags export (bland annat direkta exportkrediter) och ökar användningen av dem. Inför Finnveras direkta köparkrediter som är inriktade på mindre exportaffärer. Avsikten är att förbättra finansieringsmöjligheterna för små exportaffärer och därigenom öka de finländska företagens export. Finansieringen riktas till exportaffärer där Finnveras finansiering är mindre än 20 miljoner euro.
 - 2) Höjer det maximala beloppet på 100 000 euro för Finnveras företagarlån för effektivare finansiering av ägarbyten som ökar på ett betydande sätt.
 - 3) Tillväxtlånen ska minst fördubblas. Med hjälp av ett tillväxtlån, alltså juniorlån, stärks företagets kreditvärdighet med tanke på bankfinansieringen, när företaget behöver lån för att utvidga sin affärsverksamhet, för investeringar eller för företagsförvärv.
- Utnyttjar effektivare EU:s egetkapitalfinansiering: Finland saknar både medel och förmedlarorganisationer som kan ge hävstångsverkan för privat kapital till exempel för infrastruktur eller forsknings-, utvecklings- och digiprojekt. Utreder metoder för att förbättra situationen.
 - Utvecklar privata och offentliga verksamhetsmodeller för att locka internationellt kapital och kompetens till Finland och internationalisera finländarnas förvaltningsteam. Åtgärderna syftar till att svara det mot internationell efterfrågan och stärka varumärket Finland med olika möten för investerare och genom att systematiskt marknadsföra framgångshistorier och det finländska start-up-ekosystemet. Målet är att Finland ska vara attraktivt, tryggt och öppet för internationella investerare, experter och tillväxtföretag.
 - Uppmuntrar stora och medelstora företag att starta venture capital-bolag för företag. På den finländska kapitalinvesteringsfältet saknas stora teknologiföretag, som köper eller investerar i mindre inhemska startup-företag. Genom åtgärderna stöds tillväxten för och skalningen av industriella startup-företag.
 - Utvecklar och etablerar ett tjänsteutbud som främjar ägarskiften nationellt och på landskapsnivå. Tryggar kontinuerlig finansiering för tjänsten. Bedömer och utvecklar NTM-centralernas nuvarande roll inklusive utvecklingstjänster för företagen och inriktningen av dem för att främja regionala ägarbyten. Tjänster inriktas på strategisk utveckling av företagen.
 - Utreder möjligheten att grunda en så kallad saminvesteringsfond. Utredningen ska gå in på förutsättningarna för fondens verksamhet och olika alternativ inklusive målstorlek. Fonden investerar parallellt med finansieringsrundor av grupper av investerare.
 - Utreder förutsättningarna för att genomföra finansieringschecken för små och medelstora företag för att underlätta kapital- och finansieringsstruktur

samt planeringen av ägarbyten: Målgruppen för tjänsten är små och medelstora företag, som har förutsättningar för lönsam verksamhet och vill utveckla sin verksamhetskompetens och som behöver utomstående stöd för finansieringskompetens. Tjänsten inriktas på strategisk, inte på operativ verksamhet.

- Tillväxtstig för att stödja företagens tillväxt: Inriktningen av de tjänster och det stödsystem som tillhandahålls för företagen blir alltmer företagsorienterad och så att de allt tydligare bildar en stig från privatföretagande till internationell tillväxt. Längs tillväxtstigen samlas också enskilda aktörer som stödjer företagen.

Investeringsmiljö

- Ändring av personalfondslagen: Ändrar den nuvarande lagen så att det blir möjligt att bilda en fond lättare än i nuläget och i flera företag. En personalfond kunde bildas till exempel om antalet personer i anställningsförhållande är minst fem och företagets omsättning eller motsvarande avkastning vid bildandet av fonden uppgår till minst 100 000 euro.
- Utarbetar en strategi för medelstora tillväxtföretag parallellt med strategin för företagande: Finland saknar en kritisk massa av tillväxtföretag med skalningsförmåga och vars mål är internationalisering. Gruppen av Mittelstand-liknade företag i Finland är väldigt begränsad och för att utöka den krävs en kompetent ägarinsats och inhemskt kapital. Identifierar de effektivaste verktygen för att finländska företag ska vilja växa till denna storleksklass och ännu större i Finland.

Strategisk ledning av forsknings- och utvecklingsverksamheten och exporttillväxten.

- Det finns ett behov att i Finland samla bildandet av en helhetssyn och uppföljningen av uppställda mål under samma organisation, till exempel under Forsknings- och innovationsrådet. Ledningen av nätverket Team Finland och verksamheten för främjande av export och internationalisering ska grunda sig på gemensamt uppställda mål och syfta till så effektiv resursanvändning som möjligt och att skapa en stor hävstångseffekt. Under Team Finlands ledning inriktas exportfunktionerna till exempel på 10–15 huvudsakliga marknadsområden under två års tid. Åtgärderna har inga budgeteffekter och de ändrar inte heller ministeriernas uppgifter eller behörighet.

8.3 Ökning av FUI-finansiering till 4 procent av BNP

Finland har som mål att höja forsknings- och utvecklingsutgifterna till 4 procent av bruttonationalprodukten före 2030 i enlighet med regeringsprogrammet och färdplanen för forskning, utveckling och innovation. År 2019 uppgick FoU-intensiteten till 2,8 procent och den offentliga sektorns andel av FoU-finansieringen var 30 procent. Uppnåendet av målet förel 2030 skulle enligt grova uppskattningar innebära tilläggsatsningar på i genomsnitt nästan 600 miljoner euro per år. Den privata finansieringens andel av denna finansiering skulle vara ca 400 miljoner euro och den offentliga sektorns ca 200 miljoner euro, om den offentliga sektorns andel av FoU-finansieringen förblir oförändrad.

För att uppnå FUI-målet behövs en enhetlig syn och mission, ambitiös FUI-verksamhet samt investeringar både inom den offentliga och den privata sektorn. Utan en betydande ökning av den privata sektorns investeringar kan målet inte uppnås.

FUI-finansieringen ska vara förutsebar och utveckla FUI-systemet balanserat. För att trygga en förutsebar och långsiktig FUI-finansiering ska parlamentariska avtal ingås om FUI-målen och de finansieringsmetoder som tillämpas för att uppnå målen. Ett brett parlamentariskt engagemang i FUI-målet och i att öka den offentliga sektorns finansiering av forskning och utveckling ger den förutsägbarhet som behövs för att utveckla forsknings-, utvecklings- och innovationssystemet och utöka den privata finansieringen av forskning och utveckling.

För att främja Finlands FUI-mål har regeringen beslutat att inrätta en parlamentarisk arbetsgrupp för att utreda metoder för att förbinda sig till den ökning av FoU-finansieringen inom den offentliga sektorn som krävs för att FUI-målet ska nås före utgången av decenniet.

Den arbetsgrupp som tillsätts ska utreda olika alternativ för att öka långsiktig finansiering av forskning och utveckling. De alternativ som ska kartläggas är bland andra långsiktig planering som genomförs via de normala budgetprocesserna (till exempel beredningen av Trafik 12), möjligheten till flerårig budgetering eller att utanför budgeten grunda en separat extern fond som är avsedd för finansiering av forskning- och utveckling. Fondens skulle ha till uppgift är att trygga den långsiktiga finansieringen. De egentliga finansieringsbesluten fattas genom befintliga aktörer, till vilka fonden för forskning och utveckling skulle kanalisera finansiering. För att grunda en fond som står utanför budgeten krävs 2/3 majoritet i riksdagen. Enligt 87 § i Finlands grundlag kan genom lag bestämmas att en statlig fond skall lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det.

Arbetsgruppen ska bedöma konsekvenserna av de olika alternativen på bred front, bland annat konsekvenserna av de olika alternativen för finansieringen av forskning och utveckling, underskottet inom den offentliga sektorn, den offentliga sektorns skuldsättning och riksdagens budgetmakt.

Ett förslag om helheten önskas av den parlamentariska styrgruppen före slutet av september 2021. Utgående från förslaget kan regeringen fatta beslut till exempel i samband med tilläggsbudgeten hösten 2021/den kompletterande budgeten för 2022.

9 Skrivningar som hänför sig till regeringens halvtidsöversyn

9.1 Regeringens halvtidsöversyn och fortsättningen för arbetet med färdplanen för hållbarhet

Regeringen halvtidsöversyn genomfördes våren 2021 i ministerarbetsgrupperna. Halvtidsöversynen beskrivs i bilaga 1.

En regelbunden uppföljning av genomförandet av färdplanen för hållbarhet (bilaga 2) görs till exempel under budget- och ramförhandlingarna. Uppföljningen genomförs som samarbete mellan förvaltningsområden och i dialog med experter, forskarsamhället och civilsamhället. Ministerarbetsgrupperna ansvarar för uppföljningen och beredningen av färdplanens åtgärdshelheter.

Regeringen gör en mera omfattande bedömning av helheten med färdplaner för hållbarheten nästa gång vid ramförhandlingarna våren 2022.

Regeringen fortsätter beredningen av färdplanen för hållbarhet till ramförhandlingarna våren 2022 utifrån den färdplan som godkänts vid denna förhandling. I den fortsatta beredningen ligger fokus på att granska det ömsesidiga beroendet mellan tre sektorer och den koherens som helheten bildar. I det fortsatta arbetet fastställs kunskapsunderlaget för de olika dimensionerna av hållbarhet och olika sektorernas internationella jämförbarhet. Beredningen görs som ett samarbete mellan statsrådets kansli och ministerierna. Målet är att utnyttja färdplanen för hållbarhet som uppdateras varje år som ett styrdokument för regeringens politik.

9.2 Multilokalitet och statlig regional närvaro

Regeringen främjar etableringen av de former av multilokalt arbete och studier som blivit vanligare under coronapandemin. För att utnyttja de nya verksamhetssätt som uppkommit under undantagstillståndet fattar statsrådet i början av 2022 ett principbeslut om regional närvaro och multilokalitet. I detta principbeslut fastställs planen för regional närvaro enligt den reviderade lagstiftningen om regional närvaro för den återstående perioden och andra åtgärder som de olika förvaltningsområdena behöver. Genom åtgärderna stödjs en stärkning av möjligheterna till flexibelt multilokalt arbete, studier och boende.

I samband med beredningen av principbeslutet bedöms konsekvenserna av utvecklingen av multilokalitet bland annat för regionutvecklingen, uppnåendet av klimatmålen och de pågående statliga projekten och görs en utredning av nuläget för lagstiftningen om förvaltningsområdena i förhållande till utvecklingen av multilokalitet.

De möjligheter som utvecklingen av multilokalitet erbjuder beaktas i kommunalpolitikens framtidsarbete. I samband med beredningen görs en bedömning av hur de mål som är förenade medlemskap i två kommuner kan främjas inom ramen för nuvarande grundlag genom att stärka delaktigheten och kunskapsunderlaget om människors multilokala boende och servicebehoven i olika kommuner. I samband med det granskas också behov att ändra lagstiftningen. Samtidigt görs en bedömning av servicesystemets funktion med tanke på multilokalitet. Staten förhåller sig positivt till att det för kommunerna utvecklas öppna elektroniska plattformar, som påminner om e-medlemskap i kommunerna.

I egenskap av arbetsgivare förhåller sig staten positivt till distansarbete och att det blir allt vanligare och utvecklar verksamhetsmodeller som möjliggör distansarbete. Multilokalt arbete främjas bland annat i statens lokalstrategi samt i statens projekt inom service och lokalnät och projektet för främjande av multilokalt och platsberoende arbete.

Staten förnyar sin regionala närvaro och tillhandahållandet av statens tjänster till alla delar av landet utgående från de nyligen färdigställda strategihelheterna för den offentliga förvaltningen och lagstiftningen om regional närvaro. Bärande principer för projektet inom service och lokalnätet är bland annat prioritering av en digital kanal när det är möjligt, sammanlagning av olika myndigheters tjänster till samma ärendehanteringshelheter i samarbete med kommunerna, ordnande av tjänsteutbudet så att det blir flexibla än nu med tanke på tid och plats för att motsvara det faktiska kundbehovet och en stärkning av flexibla och multilokala arbetsmöjligheter bland annat genom att i olika delar av Finland öka antalet gemensamma lokaler som är avsedda för distansarbete. Målet med förändringarna är att stärka tillgången på och tillgängligheten för tjänster samtidigt som medborgarnas grundläggande och språkliga rättigheter tryggas.

För att främja elektronisk ärendehantering och multilokalt arbete och på bredare front garantera likabehandling av medborgarna är det nödvändigt att sörja för en tillräcklig digital infrastruktur med regional täckning och dataanslutningar samt tillgängligheten för elektroniska tjänster. Särskild vikt ska fästas vid att det finns tillgång till tillräckligt stöd för att använda elektroniska tjänster.

9.3 Förbättring av informationssäkerheten och dataskyddet

Statsrådet förbinder sig att främja en förbättring av informationssäkerheten och dataskyddet inom kritiska sektorer i samhället. Situationen kommer att förbättras genom att (I) utveckla myndighetsarbetet, (II) utarbeta tillräckliga förutsättningar och krav i informationssäkerhetsärenden när det gäller lagstiftningen och (III) öka och omfördela myndighetsresurserna. Åtgärderna genomförs med befintliga anslag inom ramen för planen för de offentliga finanserna.

För att förbättra cybersäkerhetssituationen krävs det att hela den tredelade helheten som nämnts ovan främjas samtidigt. Förbättringen av informationssäkerheten och dataskyddet kräver åtgärder inom flera förvaltningsområden. Dessutom uppstår det för förvaltningsområdena kostnader för bland annat IKT-system och upphandling i anslutning till informationssäkerhet och dataskydd. Storleken på kostnaderna kommer att variera beroende på hur och när IKT-systemen och upphandlingarna genomförs.

Senare under våren 2021 godkänns två av statsrådets principbeslut om förbättring av informationssäkerheten och dataskyddet inom kritiska sektorer i samhället och om ett program för utveckling av cybersäkerheten. Dessa principbeslut kompletterar varandra och de innehåller närmare riktlinjer för nödvändiga och kritiska åtgärder på kort sikt och även för utveckling av det finländska samhällets kompetens, kapacitet och konkurrenskraft inom cybersäkerhet på lång sikt. I och med principbesluten kommer frågor som rör cybersäkerhet att främjas inom den offentliga sektorn och även inom den privata sektorn och i fortsättningen kommer det att göras en kontinuerlig uppföljning av hur situationen framskrider.

Bilaga 1: Halvtidsöversyn för regeringsprogrammet

Ministerarbetsgruppernas slutsatser om lägesbedömning 14.4.2021

Bilaga 2: Färdplaner för hållbarhet

Regeringens färdplan för hållbarhet 29.4.2021

